

OSportsligt

Om kvinnor och män i sportrapporteringen i två
svenska dagstidningar under OS 2012

C-uppsats, journalistutbildningen

Författare: Jennifer Hajdic & Hanna Kyhle

Institution: Journalistik, medier och kommunikation (JMG)

www.jmg.gu.se

Kurs: JU1532 Journalistikgranskning

Handledare: Mats Ekström

Kursansvarig: Johannes Bjerling

Vårterminen 2013

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

ABSTRACT

Title: OSportsligt - Om kvinnor och män i sportrapporteringen i två svenska dagstidningar under OS 2012

Authors: Jennifer Hajdic & Hanna Kyhle
Programme: Bachelor in Journalism
Semester: Spring 2013
Institute: Department of Journalism, Media and Communication
University of Gothenburg
P.O Box 300
S-405 30 Göteborg
SWEDEN

Tutor: Mats Ekström

Keywords:

Journalism, sport, gender, Göteborgs-Posten, Aftonbladet, OS, Olympics 2012,

Aim:

This study aims to examine how two major newspapers in Sweden portray men and women on the sports pages during the Olympic Games of 2012.

Questions:

How are the male and female athletes portrayed?

How are their relationships with family and coaches portrayed?

How are their appearances portrayed?

How many articles are about male and female athletes respectively?

Theory:

Our theoretical starting point is the idea of a gender-power order, where man is the norm and women are marginalized. We base our study on theories of marginalization and trivialization.

Material:

We have analyzed articles from the sports pages in the national wide newspaper Aftonbladet (the sports pages in Aftonbladet are called Sportbladet) and from the West coast regional newspaper Göteborgs-Posten. We chose fourteen articles from each newspaper during the Olympic Games of 2012, ranging from July 27 to August 13, seven about a female athlete/athletes and seven about a male athlete/athletes.

Method:

We performed both a quantitative analysis where we counted all of the articles from both newspapers that dealt with the Olympic Games. Our main study though was performed through a qualitative analysis, where we through Ethnographic Content analysis studied how the athletes were portrayed.

Results:

The quantitative study showed that 60 percent of the articles were about men, even though women constituted 60 percent of the Swedish Olympic team. In the qualitative study we found very few examples of women being sexualized and objectified, contrary to earlier research. We did however see a pattern in how women were trivialized and how their accomplishments were not viewed as important as the men's.

1	Innehållsförteckning	
2	Inledning	5
3	Syfte och frågeställningar	7
3.1	<i>Syfte</i>	7
3.2	<i>Frågeställningar</i>	7
4	Metod	8
4.1	<i>Val av metod</i>	8
4.2	<i>Kvantitativ undersökning</i>	8
4.3	<i>Kvalitativ undersökning</i>	9
4.4	<i>Reliabilitet</i>	10
4.5	<i>Validitet</i>	10
4.6	<i>Urval</i>	11
5	Tidigare forskning	13
5.1	<i>Rapporter</i>	13
5.2	<i>Avhandlingar</i>	13
5.3	<i>Vetenskapliga artiklar</i>	14
5.4	<i>C-uppsatser</i>	15
5.5	<i>Sammanfattning</i>	16
6	Teoretiska utgångspunkter för analysen	18
6.1	<i>Könsmaktsordningen</i>	18
6.2	<i>Marginalisering</i>	19
6.3	<i>Trivialisering</i>	19
6.4	<i>Infantilisering</i>	20
6.5	<i>Sexualisering</i>	20
6.6	<i>Journalistiska teorier</i>	21
6.6.1	<i>Framing</i>	21
6.6.2	<i>Dagordningsteorin</i>	21
6.7	<i>Sportjournalistikens språk</i>	22
7	Resultat och analys – Kvantitativ analys	23
7.1	<i>Könsfördelningen totalt</i>	23
7.1.1	<i>Bland svenska idrottare</i>	24
7.2	<i>Vilka sporter fick utrymme?</i>	25
7.2.1	<i>Handboll</i>	25
7.2.2	<i>Friidrott</i>	26
7.2.3	<i>Simning</i>	27

7.2.4	Fotboll	28
7.2.5	Övriga idrotter	29
7.3	<i>Sammanfattning – Kvantitativ analys</i>	29
8	Resultat och analys - Kvalitativ analys	31
8.1	<i>Introduktion</i>	31
8.2	<i>Trivialisering</i>	31
8.2.1	Familialisation och relationer	32
8.2.2	Vid förluster	35
8.2.3	Infantilisering	37
8.3	<i>Sexualisering</i>	39
8.4	<i>Skillnaderna mellan Göteborgs-Posten och Aftonbladet</i>	40
8.5	<i>Jungmark och N'Tuve: en grundlig jämförelse</i>	41
8.6	<i>Sammanfattning – Kvalitativ analys</i>	44
9	Slutdiskussion	46
10	Förslag på fortsatt forskning	48
11	Referenslista	49
12	BILAGA 1: GP:s jämställdhetspolicy	52
13	BILAGA 2: Aftonbladets jämställdhetspolicy	54
14	BILAGA 3: Vilka sporter fick mest utrymme?	56
15	BILAGA 4: Analyserade artiklar	57
15.1	<i>Aftonbladet</i>	57
15.2	<i>GP</i>	57

2 Inledning

Jämställdhet och genus är ständigt aktuella frågor, och trots att vi har nått långt är det ännu långt innan vi nått ett jämställt samhälle. Inom vissa områden har det gått långsammare än andra, och idrotten är ett sådant område. Här lever bilden av mannen som överlägsen kvinnan kvar, och kvinnor får lite utrymme på sportsidorna (Creedon, 1994). Att manlig idrott bevakas mer än kvinnlig idrott krävs knappt vetenskapliga studier för att se, det räcker med att snabbt bläddra igenom valfri sportbilaga. Det intressanta är att undersöka *hur* media beskriver kvinnor och män.

Ett av journalistikens främsta ansvarsområden är att låta många röster få höras, oavsett kön, etnicitet, klass eller ålder. I "Medierna och demokratin" listas sju krav som behöver uppfyllas för att ett medieinnehåll ska kunna kallas journalistiskt och demokratiskt. Det sjunde av dessa krav lyder "att inte anspela på allmänt hållna stereotyper och fördomar på ett sätt som bidrar till att de sprids och förstärks". (Nord och Strömbäck, 2012). Vi anser att sportjournalistiken länge har bidragit till att kvinnor marginaliseras inom idrotten, genom att inte ägna lika mycket tid och utrymme åt kvinnors idrottande som åt mäns, samt genom att genom ord- och ämnesval visat att kvinnors idrottande inte klassats lika högt som mäns (Koivula 1999, Creedon 1994, Dahlén 2008).

I denna studie undersöker vi hur manliga och kvinnliga idrottare porträtteras i medier, närmare bestämt Aftonbladet och Göteborgs-Posten (GP). Vi kommer genom en kvalitativ och en kvantitativ undersökning undersöka texten för att se vilka skillnader som syns mellan könen. Är det så att kvinnor porträtteras annorlunda, språkligt och utrymmesmässigt?

Sportsidorna domineras vanligtvis av herrfotboll och herrishockey. Under OS vartannat år förändras fokus, och det är snarare de idrottare som är mest framgångsrika och har medaljchans som bevakas (Bernstein, 2002). Därför fick under OS 2012 till exempel triathlon, fälttävlan och dubbeltrap stor uppmärksamhet. Det finns en del forskning på genus, sport och medier redan, men då vi valt att rikta in oss på OS 2012 är vi ensamma om vårt urval. Det finns amerikanska studier om OS, men inte någon nyare svensk studie som tittar särskilt på svenska medier och svenska idrottare. De flesta studier om sport i allmänhet behandlar dessutom utrymmet kvinnor och män får i medier snarare än *hur* de framställs. Den här studien breddar den kunskap som finns inom ämnet, och har därför inomvetenskaplig relevans.

Vi har valt att begränsa oss till bevakningen i Aftonbladets sportbilaga Sportbladet samt GP:s sportbilaga. Sportbladet för att det är Sveriges största sporttidning, som läses av 811 000 människor varje dag (februari 2013, www.aftonbladet.se/siffror) och GP för att de sedan 2005 har en uttalad jämställdhetspolicy (bilaga 1) och vi vill se vilka resultat den har haft i praktiken. Aftonbladet har också en jämställdhetspolicy (bilaga 2), men bara gällande medarbetarna, inte innehållet i tidningen. Aftonbladet är en renodlad kvällstidning medan GP är en morgontidning, och vi tycker att det är intressant att jämföra de två för att se vilka skillnader som finns i bevakningen av OS i svenska medier. Hur används språket för att beskriva män respektive kvinnor och deras idrottande? Hur ser fördelningen ut mellan kvinnor och män?

Det är viktigt att fortsätta uppmärksamma ojämställdheten som finns mellan könen. Även om vi ständigt rör oss framåt och det vid en första anblick kan verka som om vi lever i ett jämställt samhälle upptäcks orättvisor när vi gräver lite djupare. Det är journalistikens ansvar att låta så många som möjligt komma till tals, och det är kanske extra viktigt inom sportens värld, där föreställningar om mannens överlägsenhet levt kvar längre än i många andra delar av samhället.

3 Syfte och frågeställningar

3.1 Syfte

Vårt syfte med den här uppsatsen är att undersöka hur rapporteringen skiljer sig åt mellan män och kvinnor samt mellan Aftonbladet och GP, med avseende på ordval, formuleringar och utrymme. Vi utgår ifrån frågeställningar som vi besvarar med hjälp av en kvantitativ studie och en kvalitativ innehållsanalys, och delar upp frågeställningarna i olika teman: utseende, relationer, och syn på idrotten och prestationen. Vår utgångspunkt i analysen är fyra begrepp genom vilka kvinnor marginaliseras i media: trivialisering, marginalisering, infantilisering samt sexualisering. Detta är grunden för vår kvalitativa undersökning.

Dessutom vill vi med hjälp av en kvantitativ undersökning se hur mycket utrymme kvinnor och män får i tidningarna.

3.2 Frågeställningar

De specifika frågeställningar vi valt ut för att kunna besvara vårt syfte är dessa:

För den kvantitativa analysen:

Hur många artiklar om kvinnor och män finns i tidningarna?

Hur många kvinnor och män får utrymme jämfört med hur många som tävlade?

Vilka sporter får mest fokus, och hur ser representationen av könen ut där?

För den kvalitativa analysen:

Hur framställs kvinnor respektive män i rapporteringen från OS 2012?

Hur framställs deras relationer till familj, partner och tränare?

Hur framställs deras utseende?

4 Metod

4.1 Val av metod

Vi har valt att göra både en kvantitativ och en kvalitativ analys av Aftonbladet och GP under de två OS-veckorna. Vår ursprungliga plan var att enbart göra en kvalitativ undersökning, men efter att ha satt oss in i materialet blev det tydligt att enbart kvalitativa metoder inte skulle kunna ge en tillräckligt bra överblick. Kön fördelningen, hur mycket utrymme kvinnor och män får, är en viktig del av problematiken och vi ville inte gå miste om den. Exempelvis bestod de sista fem dagarna av Aftonbladets OS-bevakning nästan enbart av artiklar om herrarnas handbollslag, vilket vi inte skulle kunna visa i en kvalitativ undersökning där vår tanke varit att sprida oss över olika idrotter. För att det skulle vara hanterligt gjorde vi en enklare kvantitativ undersökning med få variabler. Huvudsyftet med studien är det kvalitativa, den kvantitativa analysen gör vi för att inte gå miste om faktorer som kan tydliggöra våra resultat ytterligare, exempelvis om och i hur hög grad damidrotten marginaliseras i tidningarna.

4.2 Kvantitativ undersökning

I den kvantitativa undersökningen har vi valt att undersöka samtliga artiklar som handlade om OS under tiden 27:e juli till 13 augusti, det vill säga hela OS-perioden samt dagen efter. Vi hade säkert kunnat välja fler dagar då det skrevs om OS och dess idrottare både innan och efter, men för att få ett hanterligt urval valde vi dessa dagar. Den kvalitativa studien såg vi som vårt huvudfokus och vi valde därför att ha med ganska få variabler: tidning, datum, om huvudaktören är kvinna eller man (eller om det är ett herr- eller damlag), om det är en artikel eller en krönika, om huvudaktören är svensk eller inte samt hur stor artikeln var. Vi delade tidningarna mellan oss bytte sedan en tidning med varandra för att förvissa oss om att vi kodat likadant, vilket vi gjort med några undantag för variabeln hur stor artikeln är. Det är dock av mindre vikt då vi sedan inte använt den variabeln i analysen. Vi analyserade sedan materialet i SPSS för att kunna undersöka informationen.

4.3 Kvalitativ undersökning

För att analysera innehållet i tidningsartiklarna gjorde vi en kvalitativ innehållsanalys av texterna. En sådan analys går ut på att man tar fram det väsentliga i textens innehåll genom en noggrann läsning av textens delar, helhet och den kontext den ingår i. Genom att läsa texterna på det sättet kunde vi hitta de eventuella skillnader vi antog finns mellan hur män och kvinnor omskrivs på sportsidorna. Kvalitativ innehållsanalys handlar om att läsa aktivt och ställa frågor till texten för att se om texten kan svara på dessa frågor. Frågorna man ställer beror på vad man vill veta, vi som ville undersöka hur idrottskvinnor och -män framställs frågade exempelvis: Hur framställs textens huvudperson - beskrivs utseendet och i så fall med vilka ord? Hur beskrivs de personliga egenskaperna? Alltså vilka egenskaper och med vilka ordval beskrivs dessa egenskaper? Nämnas det något om huvudpersonens relationer med andra människor? Vad nämns i så fall? Hur beskrivs huvudpersonens syn på idrottandet? Vad är drivkraften? Svaren på frågorna jämförde vi sedan med de teorier vi valt. För att få svar på frågorna krävs att man läser texten flera gånger och läsningen kan vara snabb och översiktlig men också långsam och med mer eftertanke. Det finns många olika typer av kvalitativ textanalys och den metod vi bestämde passade bäst för vår analys är ECA. En metod som kanske hade fungerat också är diskursanalysen, med vilken man kan mäta maktförhållanden som ligger dolda i texter. Diskursanalysen utmärks av uppfattningen att språket är en viktig del i hur verkligheten formas och att texter har en stor betydelse för hur människor uppfattar världen (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud, 2012).

För att utföra innehållsanalysen valde vi alltså ECA, som står för Ethnographic Content Analysis (Etnografisk kvalitativ textanalys), som metod. Etnografi står för beskrivningen av människor och kulturen de ingår i. ECA är lämpligt när syftet är att upptäcka och beskriva på vilket sätt något framställs. Det är en forskningsdesign där betydelsen av forskarens involvering är stor. Forskarens personliga tolkning av materialet bestämmer till stor del resultatet. Urvalet av analysmaterial är teoretiskt, i motsats till statistiskt som i den kvantitativa analysen och presentationen av resultaten blir i form av citat ur texterna snarare än statistik och tabeller som den kvantitativa analysen leder fram till.

Vi har följt ECA-modellen, genom att först skapa en frågeställning till texten, för att gå vidare till att läsa vi in oss på teorier och tidigare forskning i frågan. Sedan utförde vi en provanalys och skapade ett protokoll efter vad vi hittat i texten. Med hjälp av protokollet gjorde vi en ny

provanalys för att kunna rätta till eventuella brister samt revidera protokollet. Efter det startade den riktiga datainsamlingen genom att vi bestämde urvalet och sedan kodade materialet med hjälp av protokollet. När materialet var kodat kunde vi jämföra och kategorisera texterna för att tydliggöra mönster och samband mellan dem. Slutligen skrev vi ner resultaten, genom att lyfta ut citat ur texterna som exemplifierar det vi tyckte var anmärkningsvärt. I en kvalitativ textanalys är det inte relevant att redovisa all text som analyseras, snarare tar man fram det som visar svaren på frågeställningen (Altheide, 1996, s. 13-29).

4.4 Reliabilitet

Reliabilitet innebär att mätningarna är korrekt gjorda. Om flera forskare som använder samma metod får samma resultat så har undersökningen hög reliabilitet (Thurén, 2007, s. 26). Vid en kvalitativ undersökning utgår resultaten till stor del från forskarens personliga tolkning och blir sannolikt annorlunda för en annan forskare som gör samma undersökning. Därför gjorde vi den kvalitativa analysen tillsammans och diskuterade fram svaren gemensamt. I den kvantitativa analysen har vi försökt uppnå hög reliabilitet genom att ha variabler som täcker in de tydligaste skillnaderna för att underlätta placeringen av analysenheterna i rätt variabel. Vi kodade tidningarna var för sig, en av oss kodade GP och den andra kodade Aftonbladet. Vi bytte sedan ett exemplar av båda tidningarna med varandra och kodade en gång till, för att säkerställa att vi kodat likadant, vilket vi i stort sett hade gjort.

4.5 Validitet

Validitet innebär att man verkligen har undersökt det man säger sig ha undersökt (Thurén, 2007 s. 26). Hög validitet i den kvalitativa undersökningen har vi försökt uppnå genom att ställa relevanta frågor till texterna när vi analyserat dem för att kunna göra en tolkning som kan svara på om det skrivs annorlunda om idrottskvinnor och -män, samt om det finns skillnader mellan de båda tidningarna. Validiteten i den kvantitativa forskningsdelen är inte svår att uppnå, då den mäter antal kvinnor och män som är huvudpersoner i artiklarna i de båda tidningarna under hela OS. Vilka som är huvudpersoner i artiklarna framgår om man läser noggrant, felmarginalen ligger möjligtvis i hur vi definierar storlekarna på artiklarna. Men det är inte den mest relevanta variabeln för vår undersökning.

4.6 Urval

Vi har valt att använda oss av tidningarna Aftonbladet och Göteborgs-Posten. Aftonbladet för att den har Sveriges största sportbilaga Sportbladet, med 811 000 läsare (februari 2013, www.aftonbladet.se/siffror), och GP för att tidningen sedan 2005 har en uttalad jämställdhetspolicy, både på redaktionen och i innehållet i tidningen (Se bilaga 1). Ett delmål med studien var att se om den GP fullföljer sin policy att ge båda könen lika stort utrymme i tidningen.

Vi valde också att rikta vår studie så att den behandlade OS 2012. Det fanns flera skäl för detta. Dels gjorde vi det för att förenkla vårt urval. Under större delen av året handlar sportbilagorna till allra största del om fotboll och ishockey, stora sporter, men med få kvinnliga utövare. Under OS sprids bevakningen över flera idrottsgrenar. Under OS premieras rapportering om de grenar där det går bra för Sverige, snarare än de grenar som är populära (Bernstein, 2002). Därför är det under OS-veckorna, även om antalet artiklar förstås blir mindre, lättare att hitta artiklar som rättvist speglar förhållandet mellan kvinnor och män.

En annan anledning var att det redan finns flera studier och uppsatser om sport, genus och medier som behandlar vanliga idrottssändningar, medan det finns ganska få som behandlar OS, och ännu färre om OS 2012. Genom att välja OS i London minskade vi risken att trampa i någon annans forskning eller göra något som är gjort. Den tredje och viktigaste anledningen var att vi tyckte det var en intressant frågeställning: Hur ser könsfördelningen i OS ut och hur porträtteras idrottarna?

I den kvantitativa undersökningen har vi analyserat samtliga artiklar ur GP och Aftonbladet som behandlar OS. Artiklar om övrig sport har vi inte räknat med. I GP blev det 166 artiklar, och i Aftonbladet blev det 304 artiklar, från den 27:e juli till den 13 augusti 2012. Tidningarna har vi hämtat i JMG:s tidningsarkiv, med undantag från Aftonbladet den 28 juli som fattades där, och vi istället fått hämta på mikrofilm från Kurs- och Tidningsbiblioteket.

När det gäller urvalet för den kvalitativa undersökningen var vår första tanke att välja en av de två OS-veckorna, och ta en artikel om kvinnor respektive män från varje dag. Ganska snart visade det sig dock att ett sådant urval hade blivit skevt på grund av schemat under OS: Det fanns mycket mer material om kvinnor under den första veckan, och mycket mer om män under den andra. Detta till stor del för att simningen låg under den första veckan, där Therese

Alshammar och Sarah Sjöström som var mycket omskrivna tävlade. Dessutom tog Sara Algotsson Ostholt Sveriges första medalj under denna vecka. Under den andra veckan låg herrarnas slutspel i handboll, som fick mycket bevakning framför allt i Aftonbladet.

Av samma anledning ville vi inte välja utifrån en varannan dag-princip heller, utan valde istället sju av de största artiklarna om kvinnor, och sju av de största om män. För att ändå få ett rättvist urval valde vi artiklar som kunde jämföras; ungefär lika många "inför"-artiklar, lika många artiklar om idrottare det gått bra för samt idrottare det gått sämre för. Exempelvis valde vi att ta med en kortare artikel om Michel Tornéus som kom fyra i längdhopp, för att kunna jämföra hur det skrivs om honom med hur det skrivs om Sarah Sjöström, som kom fyra i fjärlssim.

Vi har valt att inte analysera krönikor och annat åsiktsmaterial eftersom den typen av texter speglar skribentens åsikter snarare än hur tidningen skriver överlag om olika företeelser. Syftet med vår undersökning är att synliggöra mönster i den objektiva rapporteringen av idrott i de båda tidningarna och det hittar vi i artiklarna och reportagen.

En annan viktig komponent att undersöka i en innehållsanalys är bilder. Teorierna vi utgått från i den kvalitativa analysen går även att applicera på bilder och kan på så vis tydliggöra eventuella skillnader i hur kvinnor och män framställs på dem. Vi övervägde att göra en bildanalys som komplement till de övriga analyserna, men såg vid en överblickande grundanalys inga intressanta mönster i bilderna. Det kanske är en slump att just de artiklar vi valt att analysera inte hade något särskilt uppseendeväckande i bilderna. Detta motsäger en del av den tidigare forskning vi tagit del av där man kunnat påvisa mönster i vad man väljer att framhäva på bilder av kvinnor och män. Man kan ju dock se detta som ett resultat i sig – att vi inte hittat något som sticker ut vad gäller hur man bildsätter kvinnor och män tyder kanske på att det skett en förändring jämfört med tidigare forskning.

5 Tidigare forskning

Det finns en mängd forskning, med många olika infallsvinklar och utgångspunkter, om sport, genus och medier. Vi räknar nedan upp de vi anser viktigast och som vi lutat oss mot i vårt arbete.

5.1 Rapporter

I Publicistiska boksluts rapport *Sportens olika sidor: Männens och de manliga sporternas revir* undersöker Ulrika Andersson sportmaterialet i tre svenska landsortstidningar under år 2003. Det är en kvantitativ undersökning som beskriver sportens omfattning och innehåll och tar bland annat upp vilka sporter som får störst utrymme samt hur fördelningen mellan herr- och damsport ser ut. Den undersöker också vilken typ av bilder som är vanligast, till exempel lagfotot eller actionbilden. Undersökningen kommer fram till att cirka 85 procent av de huvudpersoner som förekommer i sportsammanhang är män. Mängden damidrott som omskrivs varierar mellan tidningarna, men det är betydligt mindre än herridrott. Andersson drar i uppsatsen slutsatsen att den manliga dominansen i sportmaterialet ökar snedfördelningen mellan män och kvinnor sett till tidningen som helhet, eftersom sporten är en så stor del av tidningen. Intressant är också att många artiklar som handlar om damidrott, ändå har en manlig huvudperson enligt undersökningen.

5.2 Avhandlingar

Nathalie Koivula på Stockholms universitet står bakom flera studier om hur genus fungerar som organiserande princip inom idrotten. *Ratings of Gender Appropriateness of Sports Participation: Effects of Gender-Based Schematic Processing* handlar om hur olika sporter uppfattas. Koivula har intervjuat tvåhundra studenter om manligt och kvinnligt inom sport. Vad hon kommer fram till är att till exempel fotboll, ishockey och fotboll uppfattas som manliga sporter, medan dans och gymnastik uppfattas som kvinnliga (Koivula, 1995).

Den av Koivulas studier som främst är av intresse för oss är *Gender Stereotyping in Televised Media Sport Coverage*, som undersöker hur stor andel sändningstid kvinnor respektive män får i SVT och TV4:s sportsändningar. Kvinnorna fick, som väntat, en betydligt mindre del av sändningstiden - mindre än 10 procent. En annan intressant aspekt som Koivula tar upp är hur man benämner idrottarna: kvinnorna kallas i betydligt högre utsträckning för flickor och

tjejer, medan männen får vara män. Dessutom nämns kvinnor betydligt oftare med förnamn, medan män benämns med sitt hela namn eller bara efternamnet (Koiviula, 1999).

Kim Wickmans studie *Bending Mainstream Definitions of Sport, Gender and Ability* undersöker både skillnader mellan könen och mellan "vanliga" idrottare och idrottare med funktionsnedsättningar, i hur de framställs i media. Med avhandlingen vill hon visa att media har makten över hur samhället ser på män och kvinnor med funktionsnedsättningar och därför kan utmana och förändra samhällets syn på dem som underordnade de människor som inte är funktionsnedsatta. Hon menar att språket är centralt i hur värderingar formas och påverkar samhället, såsom i diskursanalysen. Språk och sociala koder bestämmer vem som får uttala sig eller inte i olika sammanhang (Wickman, 2008, s 12). Hon diskuterar problematiken i att all kvinnlig idrott inte visas i media och därför "finns" den inte. Särskilt är det kvinnlig lagsport som är underrepresenterat i media, medans de för kvinnor socialt accepterade individuella idrotterna som gymnastik, konståkning och simning får mer medial uppmärksamhet (Wickman, 2008, s 25). T. ex har idrottare som Kajsa Bergqvist och Therese Alshammar poserat i herrmagasin för att få mer publicitet.

5.3 Vetenskapliga artiklar

Det finns även tidigare forskning om just genus i OS-sammanhang. *A Gender Analysis of NBC's Coverage of the 2008 Summer Olympics* är en kvantitativ studie som undersökt hur mycket täckning den amerikanska Tv-kanalen NBC ägnat åt herridrott respektive damidrott under OS 2008. Resultatet är att kvinnorna får mindre tv-tid, runt 46 procent, medan männen får resten. Det intressanta är dock inte hur mycket tid det handlar om, utan vilka sporter som får mest täckning. För kvinnornas del står gymnastik, simning och simhopp för knappt 60 procent av kvinnornas tv-tid (Davis et al, 2012). Det är sporter som man klassat som "socialt accepterade" för kvinnor, samma spår som Koivula och Wickman är inne på.

Studien *Gendered Profiles of Olympic History: Sportscaster Dialogue in the 2008 Beijing Olympics* undersöker könsskillnader under 74,5 timmars tv-sändning i NBC under OS 2008. Hur mycket sändningstid som ägnas åt dam- respektive herridrott, hur man beskriver vinst, förlust, idrottarnas personligheter och om det finns skillnader mellan könen är några av de faktorer som undersöktes. Forskarna kom fram till att skillnaden i sändningstid mellan dam-

och herridrott hade ökat sedan OS 2004 och dessutom fann de flera tydliga skillnader i hur man beskrev och talade om dam- respektive herridrott, alltså vilka ord man använde och vad man lade fokus på i beskrivningarna av dem. Trots att många länder nu strävar efter att män och kvinnor representeras lika mycket i evenemang som OS, så hänger inte media med i den utvecklingen. I studien har man utgått från dagordningsteorin och framing för att visa hur kvinnor osynliggörs genom att få mindre sändningstid och när de väl syns i tv så talas de om i förminskande ordalag. Något som sätter ramarna för hur folk i allmänhet tänker om damidrott.

2002 publicerades *Is it time for a victory lap? Changes in the Media Coverage of Women in Sport* av Alina Bernstein. Hon tar upp OS som ett exempel på hur synen på kvinnlig idrott förändrats genom tiderna, hur kvinnor uteslöts helt 1896 för att 2000 utgöra 30 procent av idrottarna i Sydney. Hon kommer fram till att damidrott generellt fått större genomslag och ökat utrymme, men att det huvudsakligen är vid OS och VM. Vid större arrangemang ligger fokus på de idrottare som är mest framgångsrika, oavsett vilken kön de har. Vid rapportering utanför dessa större händelser får fortfarande männen betydligt mer utrymme. När kvinnor väl ges utrymme är det huvudsakligen inom typiskt "kvinnliga" sporter som gymnastik, väldigt sällan lagsporter. (Bernstein, 2002).

Bernstein konstaterar också att det var mindre fokus på kvinnornas utseenden än tidigare, även om de fortfarande marginaliserades genom att kallas för förnamn och "tjejer" snarare än "kvinnor". I studien frågar hon sig om allt medieutrymme verkligen är positivt; om trivialisering och sexualisering av kvinnor fortsätter kanske ökar utrymme snarare får en negativ effekt på synen på kvinnligt idrottande (Bernstein, 2002).

5.4 C-uppsatser

Dessutom har det, särskilt de senaste åren, skrivits flera c-uppsatser i ämnet. Det verkar som om vår idé och studie ligger helt rätt i tiden, att det börjar forskas mer och mer om ämnet. Vi har inte utgått från dessa mer än för inspiration, men nämner dem ändå nedan.

Journaliststudenterna Kajsa Persson och Christian Johansson skrev år 2012 en C-uppsats vid JMG, som undersöker hur män och kvinnor framställs på sportsidorna i GP. Målet med undersökningen är att ta reda på om det är någon skillnad mellan hur män och kvinnor

omskrivs, hur den eventuella skillnaden visar sig samt om det blivit någon förändring över tid. De analyserade artiklar från 1991, 2001 och 2011, totalt 36 artiklar. De valde att bara analysera artiklar som handlar om en person, alltså inga lag. De använde ECA-metoden för att göra analysen och de utgick från genusteorier som exempelvis könsmaktsordningen som innebär att män har mer makt än kvinnor. De såg ett mönster i att manliga idrottare ofta jämförs med idrottare som är sämre än de själva och att kvinnliga idrottare jämförs med idrottare som är bättre än de själva. De fann också skillnader i hur personliga egenskaper och namn beskrivs. Däremot såg de sällan beskrivningar av utseendet, snarare var karriären i fokus i de flesta artiklarna. De tyckte sig dock se trivialisering av kvinnors prestationer och drar slutsatsen att könsmaktsordningen år 2011 fortfarande visade sig på GPs sportsidor (Johansson & Persson, 2012).

Caroline Niklasson har i sin C-uppsats i journalistik från Södertörns Högskola skrivit om hur kvinnliga längdskidåkare beskrivs i Aftonbladet och Expressen under de olympiska spelen i Lake Placid 1980 och Vancouver 2010. Även hon kommer fram till att kvinnor och män behandlas olika rent språkligt. Mellan 1980 och 2010 syns stora skillnader, 1980 sexualiserades kvinnorna tydligt medan det inte fanns några spår av det 2010. Däremot är det fortfarande stort fokus på kvinnors familj och privatliv 2010.

En intressant aspekt är att det fanns nästan exakt lika många artiklar om män som om kvinnor 2010. Detta antagligen för att längdskidåkning är en sport som ses som könsneutral, och där vi har ungefär lika många framgångsrika män som kvinnor som tävlar (Niklasson, 2011).

5.5 Sammanfattning

Tidigare forskning visar tydligt att kvinnor marginaliseras i media. Samtliga undersökningar vi tagit del av tyder på att kvinnor får mindre utrymme, oavsett om det handlar om TV eller tidningar. Framför allt är det i lagsporter och sporter som ses som traditionellt ”manliga” som kvinnor inte syns. I sporter som konståkning, simhopp och simning, traditionellt ”kvinnliga” sporter, får kvinnor större utrymme.

Samtliga studier vis också att hur idrottarna presenteras skiljer sig åt mellan kvinnor och män. Kvinnorna skildras som mödrar, fruar eller flickvänner, i relation med sin familj. Idrotten framställs inte som ”det viktigaste” som det gör för männen. Män är professionella idrottare,

för kvinnor framställs sportandet snarare som en hobby. Kvinnor trivialiseras också genom att kallas för ”tjejer” eller ”flickor”, trots att de är vuxna kvinnor, eller kallas för förnamn när män kallas för sitt efternamn.

De studier som sträcker sig över tid visar dock att man är på väg åt rätt håll; kvinnorna får mer utrymme för varje år. Frågan är om det är odelat positivt, om det är ”fel” utrymme. Om kvinnor fortsätter sexualiseras och trivialiseras kan det ökade utrymmet snarare ha negativ effekt på synen på idrottande kvinnor.

Som Bernstein visar är OS och VM kvinnornas chans att få utrymme i media. Till vardags är männen normen, men vid stora mästerskap är det idrottarna det går bäst för som bevakas, oavsett om det gäller kvinnor eller män.

6 Teoretiska utgångspunkter för analysen

Vilka utgångspunkter vi skulle använda för vår analys valde vi efter att ha läst in oss på tidigare forskning. Först och främst var det viktigt för oss att utgå från genusteorier om könsmaktsordningen, då det är en grundläggande förkunskap man bör ha för att kunna förstå ojämställdheten inom sportjournalistiken. Här har vi utgått från Yvonne Hirdmans teorier om könsmaktsordningen.

Vi ville inte uppfinna hjulet en gång till utan utgick i analysen från etablerade teorier som vi hittat under läsningen av tidigare forskning. Vi hämtade mycket inspiration från Peter Dahléns bok *”Sport och medier”* där han i kapitlet *”Mediesport och kön”* på ett tydligt vis behandlar olika sätt som kvinnor marginaliseras i sportjournalistiken, nämligen marginalisering, trivialisering, infantilisering och sexualisering (Dahlén, 2008). Dessa sätt kunde vi koppla även till annan tidigare forskning, såsom Natalie Koivulas studier.

Sist men inte minst har vi gått igenom teorier om journalistik utifrån boken *”Medierna och demokratin”*, nämligen dagordningsteorin och framing. Dessa teorier kändes viktiga att ha i åtanke för att förstå hur kvinnor och män marginaliseras och gestaltas inom sportjournalistiken.

6.1 Könsmaktsordningen

Vår grundläggande utgångspunkt är att det finns en könsmaktsordning i samhället, där mannen och det maskulina är norm och kvinnan marginaliseras och osynliggörs. Ordet könsmaktsordning, eller genussystem myntades av Yvonne Hirdman 1988. Det två grundläggande logikerna bakom genussystemet är dikotomi, särhållningen av könen, och hierarki, mannen som norm och överlägsen kvinnor. Genom dessa logiker upprätthålls genussystemet (Hirdman, 1988). Från barnsben uppmuntras vi att upprätthålla systemet, att passa in. ”Maskulina” beteenden uppmuntras hos män, och feminina beteenden hos kvinnor (Lagrell & Nilsson, 1998).

Inom idrotten är dessa logiker väldigt tydliga. Eftersom idrott i grunden handlar om fysisk styrka och snabbhet har idén om mannen som norm levt kvar längre här än många andra institutioner i samhället. Stark fysik och tävlande har traditionellt förknippats med manlighet,

och män är förstås i regel starkare och snabbare än kvinnor, rent biologiskt. Att kvinnan fysiskt inte är lika stark gör att hon fortsätter uppfattas som svagare generellt. Därför förblir mannen normen. (Creedon, 1994)

Sportbevakningen i media har förmedlat en bild av stereotypa kvinnor och män, där männens prestationer varit i fokus medan fokus för kvinnor handlat om utseende eller privatliv (Tolvhed, 2009). När man skriver om män använder man i mycket högre grad än för kvinnor ord som "stark", "aggressiv" och "krigare", ord som förknippas med manlighet. Kvinnor beskrivs oftare med ord som "svag", "skakig", "osäker". När man använder typiskt "manliga" ord om kvinnor är det ofta på ett ambivalent vis som i "stark idrottstjej", där ordet stark genast motsägs genom att kvinnan kallas för det infantiliserande "tjej" (Koivula, 1999, s 42). Charlotte Niklasson tar i sin C-uppsats upp en krönika där Charlotte Kalla kallas för "petit urkraft"; ett ytterligare exempel på den språkliga ambivalens som ofta präglar sportbevakning av kvinnor (Niklasson, 2011).

Peter Dahlén beskriver i sin bok *"Sport och Medier"* fyra sätt som kvinnor förminskas på sportsidorna: marginalisering, trivialisering, infantilisering och sexualisering. (Dahlen, 2008).

6.2 Marginalisering

Begreppet innebär att kvinnor osynliggörs. Det faktum att kvinnor inte får lika mycket utrymme som männen är det tydligaste exemplet på det. Kvinnornas idrottande tilldelas inte samma vikt som männen (Dahlén, 2008). Flera studier visar på hur snedviden bevakningen av män och kvinnor är inom sportjournalistiken. Till exempel visar en amerikansk studie att av sportsändningarna i de tre största amerikanska Tv-kanalerna ägnas enbart 8,7 procent av tiden åt damidrott (Messner, 2002). Nathalie Koivulas studie över de svenska Tv-kanalerna (SVT och TV4) från 1996 visar att 11,7 procent av tiden ägnas åt damidrott (Koivula, 1999).

6.3 Trivialisering

Begreppet trivialisering innebär att kvinnornas idrottsutövande inte ses som lika viktigt som männens. Exempelvis kallas herrfotboll ofta för bara "fotboll" medan kvinnornas är "damfotboll" - ett tydligt språkligt ställningstagande om att männens fotboll är normen och kvinnornas inte är det (Koivula, 1999, Dahlén, 2008).

En annan viktig aspekt av trivialisering är familialisering, att kvinnor i högre grad än män framställs i relation till privatlivet, som fruar, flickvänner eller mammor. På så vis framstår kvinnorna som "riktiga" heterosexuella kvinnor, trots att de är idrottare. Den privata sfären är traditionellt kvinnlig och den offentliga traditionellt manlig, och på detta vis upprätthålls detta (Dahlén, 2008).

Ett annat sätt som kvinnor trivialiseras är hur de behandlas vid förluster. Ofta bortförklaras mäns misstag genom olika språkliga grepp, medan kvinnors misstag ses som att de inte är skickliga nog (Dahlén, 2008, s 476). Berit Ås fem har kartlagt fem härskartekniker genom vilka kvinnor förminskas och trivialiseras. Dessa är osynliggörande, förlöjligande, undanhållande av information, dubbelbestraffning och skuld och skam (Ås, i.å). Den femte, påförande av skuld och skam, kan sägas passa in på detta. Männens förluster bortförklaras, kvinnorna får själva ta ansvaret för sina förluster.

6.4 Infantilisering

Begreppet infantilisering innebär att kvinnor framställs som yngre eller barnsligare än de är. Begreppet behandlas också av Nathalie Koivula, och hon ger flera exempel på hur detta kan yttra sig. Kvinnor ofta kallas "tjejer" eller "flickor", snarare än de vuxna kvinnor de är, medan män aldrig beskrevs som yngre, utan kallades genomgående "män" eller rentav "spelare", även om de är i ungefär samma ålder (Koivula, 1999, s 42). Dessutom visar Koivulas studie att kvinnor oftare benämns vid förnamn, medan män benämns vid sitt fulla namn eller efternamn. Båda dessa grepp medför att kvinnorna uppfattas som yngre än vad de är (Koivula, s 42).

6.5 Sexualisering

Sexualisering innebär att sportbevakningen av kvinnor vinklas på så sätt att idrottarnas utseende blir mer i fokus än deras prestationer. Till exempel får kvinnor som uppfattas som attraktiva mer uppmärksamhet än andra kvinnor (Dahlén, 2008). Ett tydligt exempel på en starkt sexualiserad idrott är beachvolleyboll, där kvinnorna spelar i bikini. Dock börjar sexualiseringen i medierna avta, då medvetenheten om sexistiska strukturer ökar (Dahlén, 2008). Sexism är kanske den aspekt av kvinnors marginalisering på sportsidorna som är lättast att upptäcka, och därför också lättast att undvika.

6.6 Journalistiska teorier

6.6.1 Framing

Framing är ett begrepp som används inom medie- och kommunikationsvetenskapen för att beskriva hur en företeelse ramas in eller gestaltas, ges en specifik innebörd och processen som leder fram till den förståelsen (Shehata, 2012, s 327). Framing är:

“The power of media to shape and set the limits to how audiences are invited to perceive certain groups, issues, stories, especially in news form.” (Branston & Stafford, 2007, s. 540). (Medias makt att forma och sätta gränserna för hur publiken uppfattar/tolkar sociala grupper, ämnen, historier, särskilt i nyhetsform.)

Begreppet framing är av vikt för vår analys då vi ju bland annat undersöker hur man väljer att gestalta kvinnor och män i de båda tidningarna. Det finns olika varianter av framing och det kan användas i många olika typer av forskning (Shehata, 2012, s. 327-330). Vi tänker att begreppet kan användas i forskningen om damidrott i media eftersom framing är ett sätt att visa att media har makten över i hur hög grad damidrott syns i media samt hur man väljer att skriva eller tala om damidrotten. Med hur menar vi i vilka ordalag samt om det är annorlunda mot hur man skriver eller talar om herridrott. Olika ord tillskrivs olika mening och använder man ordet ”tjej” så har det en annan innebörd än ordet ”kvinna” till exempel. Om en idrottskvinna beskrivs som ”en liten tjej” eller ”en stark och trygg kvinna” så avgör det förmodligen hur läsaren uppfattar personen ifråga. I längden kan det påverka den allmänna uppfattningen i samhället om vad som definierar en idrottskvinna och -man.

6.6.2 Dagordningsteorin

Det finns ett uttryck som lyder ”syns man inte så finns man inte” - något man skulle kunna applicera på damidrott i media. För så länge media väljer att inte skriva om damidrott så kommer den aldrig att nå ut till den stora massan, eftersom man inte vet att den finns. En aspekt av vår undersökning är just marginaliseringen av damidrott i media och dagordningsteorin visar att detta kan ge en effekt för den allmänna synen på damidrott. Dagordningsteorins antagande är nämligen att medierna har makten att påverka vilka samhällsfrågor vi som medborgare anser är viktiga (Shehata, 2012, s. 320).

6.7 Sportjournalistikens språk

Det språk man använder inom sportjournalistik skiljer sig ofta från den rena nyhetsbevakningen. Sedan TV- och radiosporten fick sitt genomslag hade tidningar inte längre samma syfte att enbart rapportera från matcher och tävlingar - eftersom publiken nu själva kunde följa utvecklingen blev man tvungen att hitta nya vägar för att behålla läsare. Peter Dahlén skriver i *“Sport och Medier”* (2008):

“Tidningarnas uppgift blev i allt högre grad att bekräfta och förstärka den gemensamma nationella och emotionella upplevelse som TV dagen innan förmedlat till tittarna - efter att tidningarna själva först sett till att ladda alla känslaggregat till bristningsgränsen genom att skriva om evenemang och dess stjärnor långt i förväg” (s 84).

Sportjournalistiken blev allt mer melodramatisk, med fokus på känsla och intimitet. Det är inte tävlingen som är det intressanta egentligen, det är personerna, idrottarna. Betoning ligger på känsla och dramatik. Så småningom fick idrottarna själva komma till tals allt mer, istället för att reportern agerade ensam och snarast refererade. Gränsen mellan idrottarnas privata och offentliga liv blev suddigare (Dahlén, 2008). Den här synen på sportjournalistik är intressant att ha med sig i vår analys, eftersom känslouttryck, melodram och privatliv alla är aspekter som traditionellt förknippats med kvinnor. Dahlén menar alltså att det är normen.

Enligt den dialogiska analysen gör journalister aktiva språkliga val när de beskriver företeelser, dessa aktiva val kan vara medvetna eller omedvetna. Samma sak kan alltså beskrivas på olika sätt beroende på vad syftet är med texten. Är det att sälja lösnummer så framställs troligtvis en händelse på ett sätt som appellerar till potentiella köpare av tidningen. Tidningens ideologiska hemvist, ägarstruktur och läsekrets är också faktorer som styr hur tidningen framställer något. Sportjournalistik är dessutom en väl inarbetad egen genre som har en tydlig stil som läsaren känner igen och förväntar sig (Kroon Lundell, 2010 s. 254 i Ekström & Larsson (red.)).

7 Resultat och analys – Kvantitativ analys

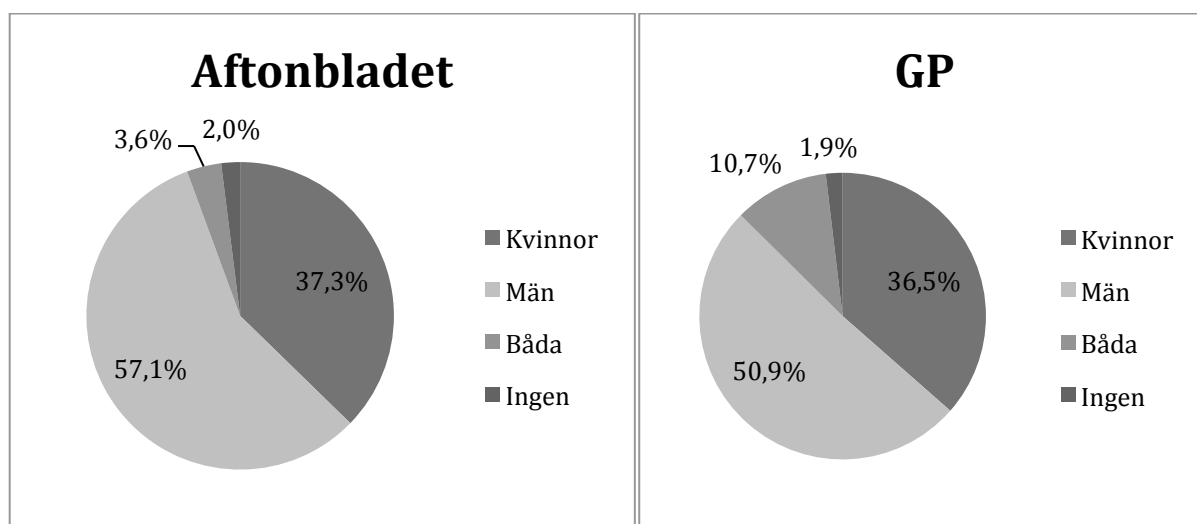
Nedan går vi igenom resultaten av den kvantitativa analysen, för att besvara frågeställningarna om hur representationen av kvinnor och män ser ut i de båda tidningarna, först generellt för att sedan gå igenom de fyra största sporterna. I slutet av kapitlet sammanfattar vi de viktigaste resultaten.

7.1 Könsfördelningen totalt

Både i Aftonbladet och i GP syns ett tydligt överslag mot män. I Aftonbladet handlar 57,1 procent av artiklarna om manliga idrottare, medan 37,3 procent handlar om kvinnliga. 3,6 procent av artiklarna handlar om idrottare av båda könen medan 2,0 procent inte har någon huvudaktör alls.

I GP ser det något bättre ut. 50,9 procent av artiklarna handlar om män, medan 36,5 procent handlar om kvinnor. 1,9 procent har ingen tydlig huvudaktör medan hela 10,7 procent handlar om idrottare av båda könen. Att den här kategorin är så stor beror på att GP:s krönikor i högre grad än Aftonbladets handlar om OS i stort snarare än enskilda idrottare. GP har färre krönikor och därmed fokus på helheten, medan Aftonbladet har fler krönikor som fokuserar på en idrottare i taget.

Könsfördelning: Alla idrottare, alla sporter, alla nationaliteter

N: 304

N:166

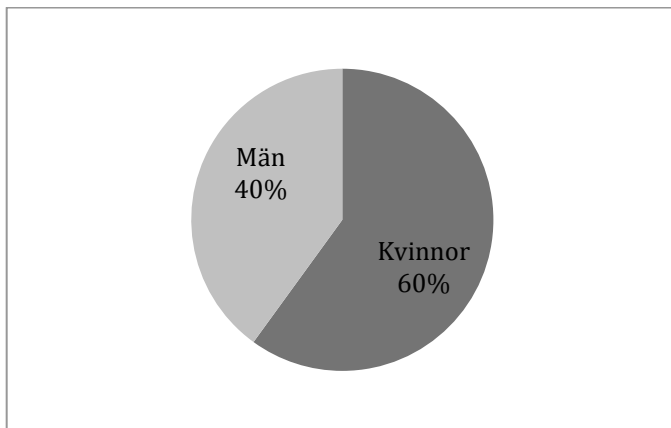
De tidigare studier vi har hittat som gäller könsfördelning under just OS är den amerikanska studie som behandlar Tv-kanalen NBC:s bevakning av OS 2008. Där såg man att män fick

52,9 procent av Tv-tiden, medan kvinnorna fick 46,3 procent. Våra siffror visar alltså på att männen får ännu mer utrymme än den tidigare studien. De är förstås inte jämförbara med varandra då den tidigare är amerikansk och behandlar TV, men det är ändå intressant att notera att inte ens GP med sin jämställdhetspolicy når samma siffror som NBC 2008 (Davis & Tuggle, 2012).

7.1.1 Bland svenska idrottare

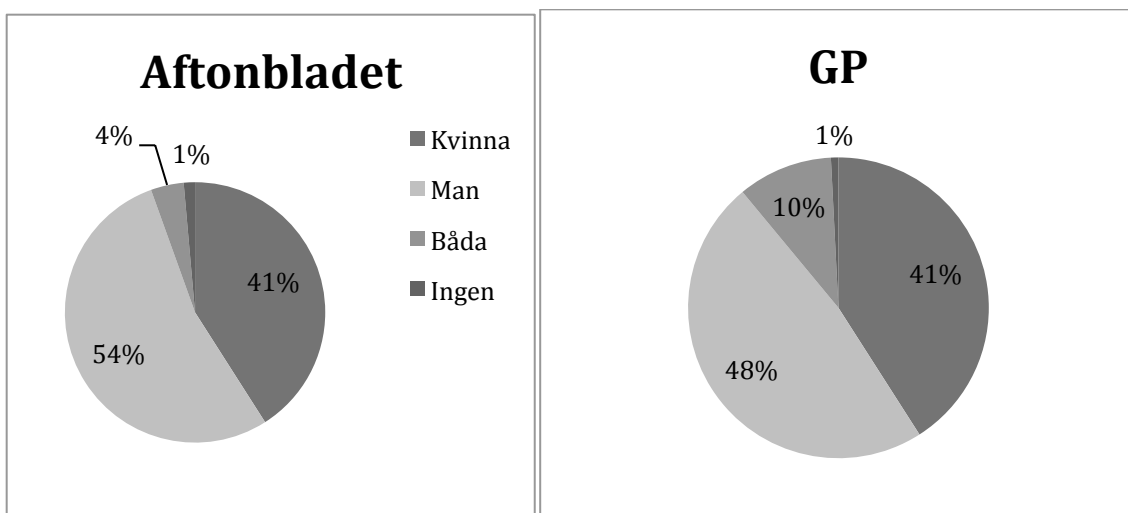
Ser vi enbart på de svenska idrottarna framträder samma mönster. Den svenska OS-truppen 2012 bestod av 144 personer, inklusive reserver. Av dessa var 88 stycken kvinnor och 58 personer män. Ser vi på enbart de svenska idrottarna i GP och Aftonbladet speglas inte detta särskilt bra.

Den svenska OS-truppen

N: 144

Könsfördelningen bland svenska idrottare i tidningarna

N: 222

N:127

I diagrammen ovan har vi plockat bort alla utländska idrottare och fokuserat på de svenska. Här kan vi tydligt se en skev fördelning. Trots att kvinnorna stod för 60 procent av deltagarna i OS handlar bara 41 procent av artiklarna om kvinnor. Man kan visserligen hävda att till exempel det faktum att damerna hade ett fotbollslag medan herrarna inte hade det är ett viktigt skäl till att det var flera kvinnliga svenska tävlanden i OS, och att man när man skriver om lagsporter sällan skriver om enskilda spelare utan om hela laget

7.2 Vilka sporter fick utrymme?

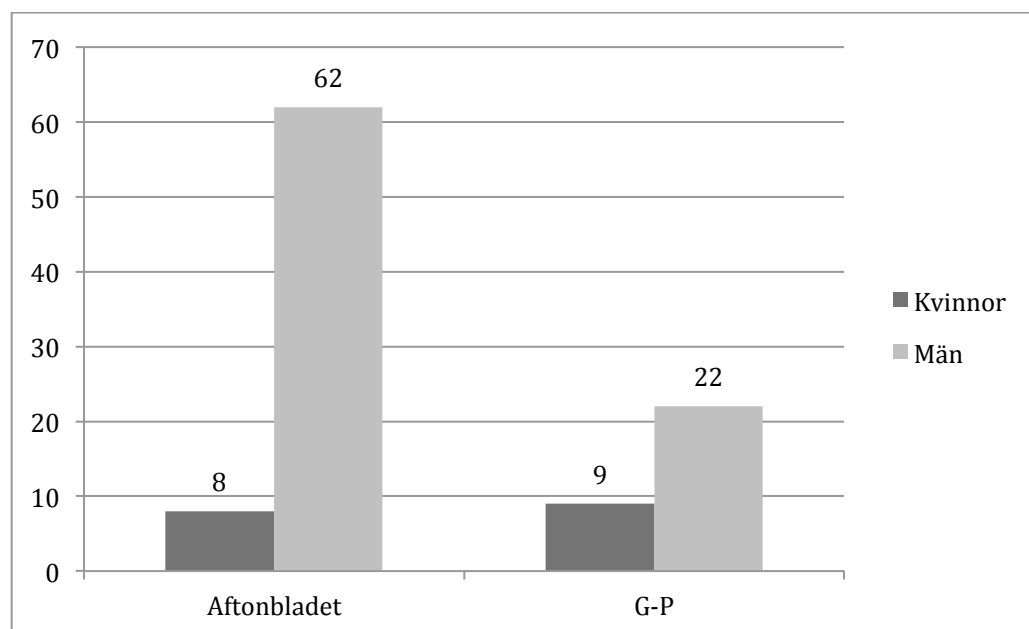
De sporter som fick mest utrymme totalt var handboll, simning, friidrott och fotboll, som tillsammans stod för 60 procent av bevakningen i de båda tidningarna under OS. För ett fullständigt diagram över vilka sporter som fick vilket fokus, se bilaga 3. I det här kapitlet lägger vi fokus på könsfördelningen i de fyra största sporterna.

7.2.1 Handboll

Den sport som fick överlägset mest utrymme sammanlagt var handboll. 23,8 procent av artiklarna i båda tidningarna handlade om sporten.

Sammanlagt fann vi 101 artiklar om handboll. Av dessa fanns 70 stycken i Aftonbladet och 31 i GP.

Könsfördelningen i artiklarna om handbollsspelare

N:101

Som diagrammet tydligt visar är män kraftigt överrepresenterade i båda tidningarna. I Aftonbladet står männen för 87,3 procent av bevakningen av handbollen, eller 62 av 70, och i

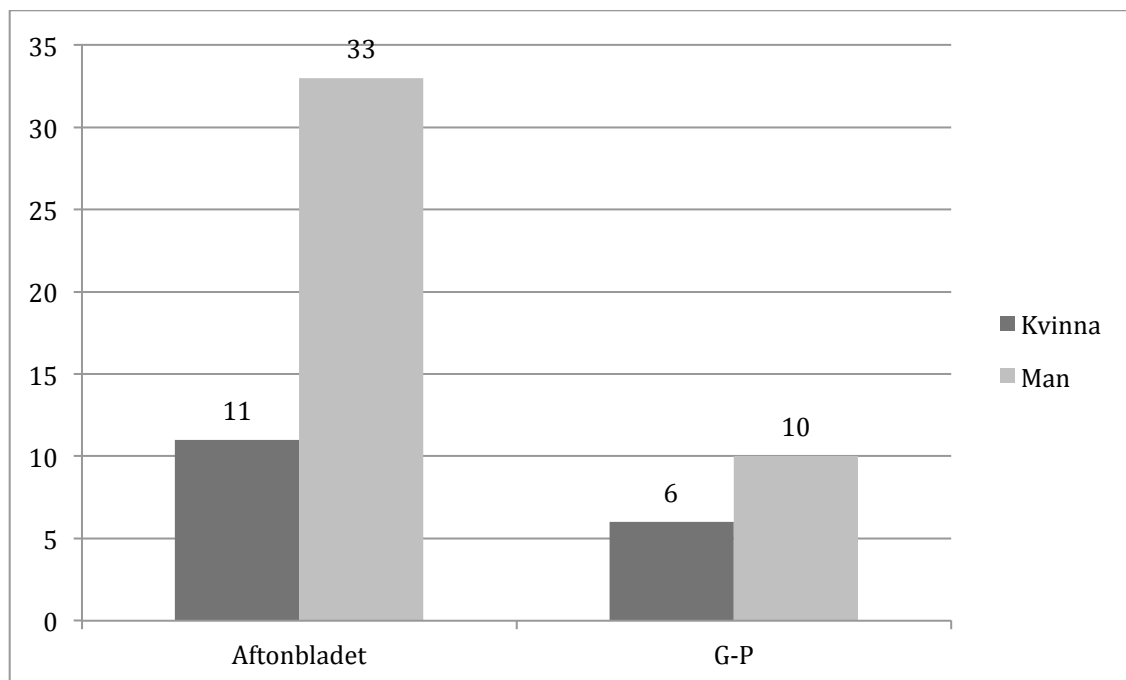
GP 73,3 procent, 22 stycken av 31. Det är visserligen inte så konstigt eftersom damerna åkte ut mycket tidigare i turneringen, och herrarna hamnade i blickfånget i slutet av sista veckan då de var det enda medaljhoppet som återstod för Sverige.

De fem sista dagarna av OS stod herrarnas handboll för drygt 55 procent av alla artiklar totalt i Aftonbladet.

7.2.2 Friidrott

Även inom friidrotten handlade en övervägande del av artiklarna om män: Av 60 artiklar, 43 stycken. Sverige hade till skillnad från tidigare olympiska spel inte särskilt många toppnamn inom friidrotten, vilket innebär att det inte varit så mycket fokus på sporten som tidigare.

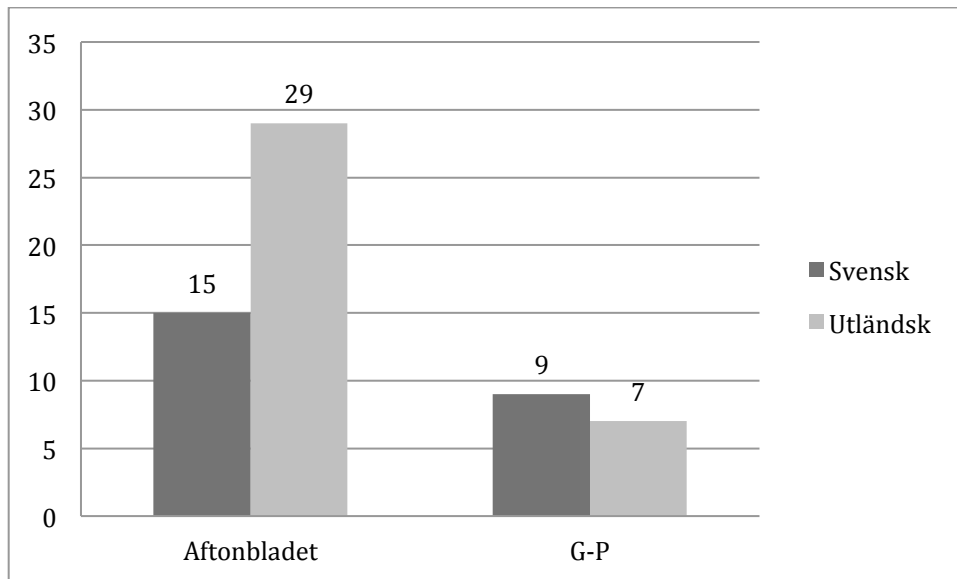
Könsfördelningen i artiklarna om friidrottare

N: 60

En av de variabler vi använt är nationalitet: Är idrottaren svensk eller utländsk? I fallet friidrott är det intressant att titta på. Av de 44 artiklarna i Aftonbladet handlade 29, eller 65,9 procent om utländska idrottare, medan det i GP bara var knappt 44 procent som handlade om de utländska idrottarna. Även i det här fallet är det tydligt vad som drar upp snittet hos Aftonbladet: Usain Bolt, den jamaicanske sprintstjärnan som tog tre guld under OS. Här bekräftar vi alltså teorin om att man skriver mest om de idrottare det går bra för. Bolt är ett absolut toppnamn inom idrotten.

Svenska och utländska friidrottare i tidningarna

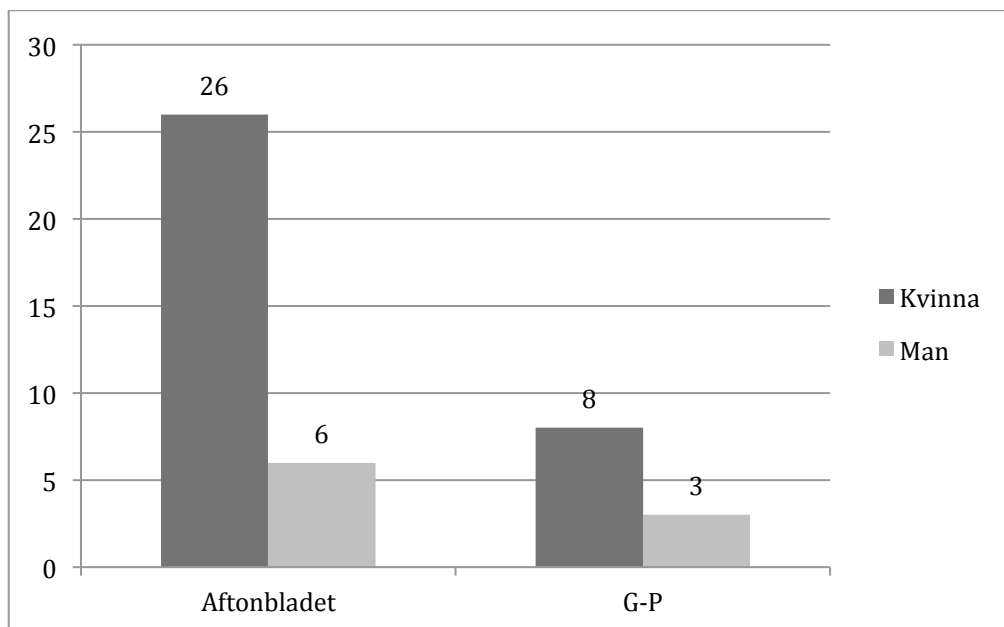

N: 60

7.2.3 Simning

I simningen ser det dock annorlunda ut. Här är kvinnorna överrepresenterade. Sammanlagt 43 artiklar i båda tidningarna handlar om simning, 32 i Aftonbladet och 11 i GP. Av dessa handlar 34 om kvinnor.

Könsfördelning i artiklarna om simmare

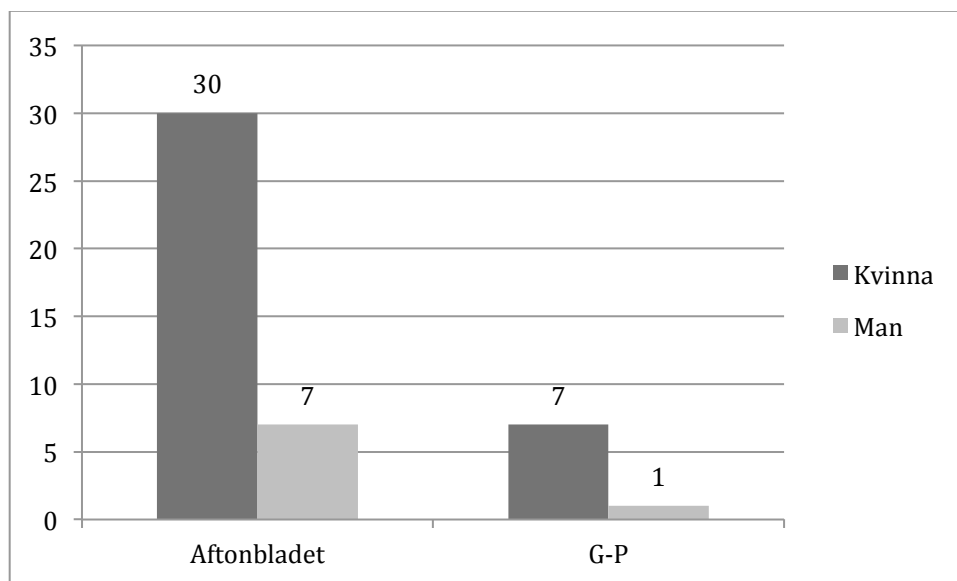
N: 43

Enligt Kim Wickmans studie är det kvinnlig idrott i individuella grenar som traditionellt fått mest uppmärksamhet i media, för att de setts som mer socialt accepterade. Det är exempelvis gymnastik och simning (Wickman, 2008, s 25). Här är ett konkret exempel på det.

Vi drar slutsatsen att snedvridningen mot kvinnor också kan bero på två framgångsrika kvinnliga simmare: Sarah Sjöström och Therese Alshammar. De allra flesta artiklarna om kvinnor handlade om dessa två. Therese Alshammar var skadedrabbad innan OS och flera artiklar spekulerade i huruvida hon skulle kunna tävla eller inte. Sarah Sjöström fick mycket fokus på grund av sin ungdom och att hon var favorit inför fjärlssimmet. Som vi kommer se i den kvalitativa analysen fick Sarah Sjöström mycket utrymme efter sin fjärdeplats.

7.2.4 Fotboll

Könsfördelningen i artiklarna om fotbollsspelare

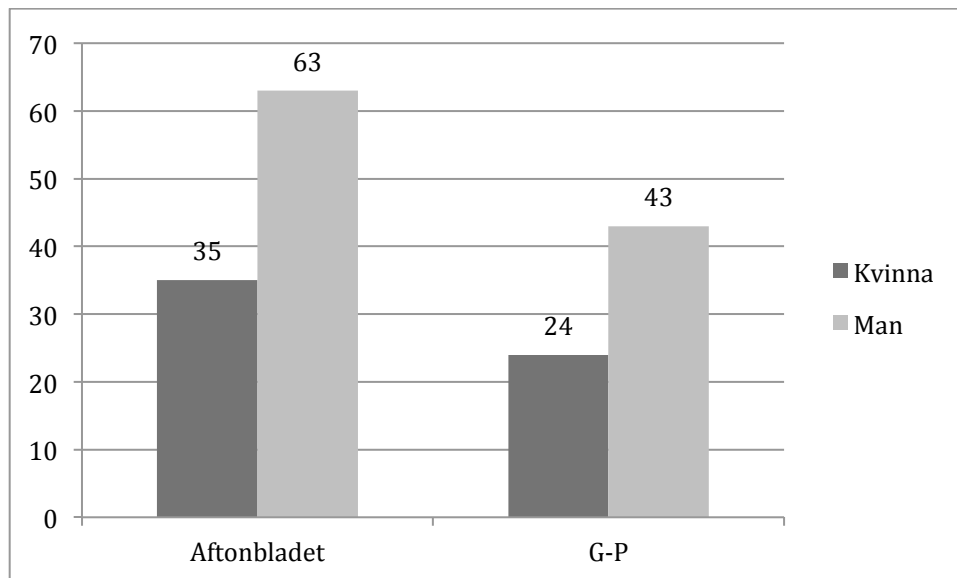
N: 45

Även i fotbollen är det övervikt mot kvinnor. Det är inte alls konstigt, eftersom Sverige inte deltog med något herrlag under OS 2012. Dessutom fick det amerikanska damfotbollslaget en del uppmärksamhet i svensk media då laget tog guld under den svenska förbundskaptenen Pia Sundhage. Det är snarast förvånande att herrfotbollen lyckas komma upp i sju artiklar i Aftonbladet, knappt 18 procent. De sju handlar då i stort sett enbart om det engelska landslaget. De här siffrorna säger dock en del om hur stor fotboll är i sportjournalistiken i stort. Fastän de svenska damerna åkte ur turneringen i kvartsfinal, inga svenska herrar deltog och herrturneringen var en U-23-tävling, får sporten drygt 10 procent av utrymmet under OS, och är den fjärde mest bevakade sporten i GP och Aftonbladet tillsammans.

7.2.5 Övriga idrotter

Eftersom det är övervikt mot kvinnor i de största idrotterna ville vi även se hur fördelningen ser ut bland de mindre mediasporterna – det vill säga alla sporter utöver dessa fyra största. Vi plockade även bort den kategori vi kallat ”Övrigt”, huvudsakligen krönikor om OS i stort. Vi har också eliminerat kategorierna om båda könen, även det huvudsakligen allmänna krönikor. Kvar blev alltså de artiklar och krönikor som handlade om enskilda idrottare i de mindre sporterna. Här kan vi se den tydligaste övervikten mot män, och det är dessutom snarlikt mellan tidningarna. Männen stod för 65,3 procent av artiklarna i Aftonbladet, och 65,2 procent av artiklarna i GP medan kvinnorna stod för resterande drygt 35 procent.

Könsfördelningen i artiklarna, borträknat fotboll, handboll, simning och friidrott

N: 165

7.3 Sammanfattning – Kvantitativ analys

Våra frågeställningar för den kvantitativa studien löd:

Hur många kvinnor och män får utrymme i tidningarna?

Hur många kvinnor och män får utrymme jämfört med hur många som tävlade?

Vilka sporter får mest fokus, och hur ser representationen av könen ut där?

Sammanfattningsvis kan vi säga att denna kvantitativa studie ansluter sig till tidigare forskning i sitt resultat – kvinnor marginaliseras och får inte lika mycket utrymme som män. Extra tydligt blir det när man har i åtanke att fler kvinnor än män deltog i den svenska OS-truppen. En förklaring till hur det kan skilja så väldigt mycket är dock att fler män än kvinnor

tog medalj under OS 2012 – som vi tidigare konstaterat får de mest framgångsrika idrottarna mest utrymme.

Bryter man ner resultatet i enskilda sporter får vi till viss del andra resultat. Det är övervikt mot kvinnor i både fotboll och simning. Sverige hade två mycket framstående kvinnliga simmare som deltog, även om ingen av dem tog medalj. Simning ses, enligt tidigare forskning, som en traditionellt socialt accepterad sport för kvinnor. Sverige deltog inte med något herrlandslag i fotboll, däremot ett damlag. Att åtta artiklar ändå handlade om herrturneringen i fotboll, trots att Sverige inte deltog och det var en U23-turnering, säger en del om hur stor mediasport fotboll faktiskt är. I friidrott däremot hade Sverige ingen särskilt framgångsrik tävlande, möjligtvis med undantag av Michel Tornéus som kom fyra i längdhopp. Här flyttar man istället fokus mot utlandet och Usain Bolt, de olympiska spelens superstjärna, drar upp antalet artiklar för män.

Det är i de övriga sporterna som man ser tydligast övervikt mot männen. Här ligger fördelningen på omkring 65 procent mot kvinnornas 35 procent, nästan två artiklar om män för varje artikel om kvinnor.

Vi kan konstatera att den här studien ansluter till tidigare forskning och visar ett liknande resultat – kvinnor fick inte lika mycket utrymme i medier under OS 2012. Dessutom visar det sig att GP inte är särskilt mycket bättre än Aftonbladet. Man kan alltså fråga sig om deras jämställdhetspolicy har någon reell effekt.

8 Resultat och analys - Kvalitativ analys

8.1 Introduktion

Den kvalitativa analysen är huvudsyftet med denna uppsats och nedan redovisar vi våra viktigaste resultat. I analysen har vi utgått från våra frågeställningar – hur framställs kvinnor och män när det gäller relationer, utseende och prestationer?

För att på ett tydligt sätt redovisa resultaten av analysen har vi valt att strukturera det här kapitlet efter de begrepp som utgjort vår teoretiska bakgrund; det vill säga trivialisering, marginalisering, sexualisering och infantilisering. Trivialiseringen är det i särklass viktigaste, och det har vi därför i sin tur delat upp i flera underrubriker: familialisering, behandling vid vinst och förlust och infantilisering. Vi har visserligen behandlat infantilisering som ett eget fenomen i teoridelen, men då infantilisering kan sägas vara ett sätt att trivialisera kvinnor har vi valt att här redovisa det som en underrubrik till trivialisering.

Vi har analyserat sammanlagt 28 artiklar – 14 från Aftonbladet och lika många från GP. Hälften av dessa har handlat om kvinnor eller damlag och hälften om män eller herrlag. En lista över artiklarna är bifogad som bilaga 4. Vi kommer redovisa de övergripande mönster som vi hittar i båda tidningarna, för att sedan gå in på de skillnader som finns mellan Aftonbladet och GP. Sist i vår analys kommer en djupgående jämförelse mellan två artiklar i GP – längre reportage om Ebba Jungmark och Salomo N'Tuве.

8.2 Trivialisering

Trivialisering, att förminska kvinnor och deras idrottande och framställa dem som ”mindre viktiga” än män, visade sig snabbt vara det allra största skillnaden mellan kvinnor och män i vårt analyserade material. Kvinnor behandlas i mycket högre grad än män som mindre viktiga, deras idrottande tas inte på lika stort allvar. Som den kvantitativa delen av vår analys visade får de mindre utrymme i tidningarna än män, men nedan kommer vi att visa att bevakningen även skiljer sig åt i *hur* man presenterar kvinnor.

Ett exempel på trivialisering är artikeln om damhandbollslaget. Där står det om Angelica Wallén som kallats in som ersättare för en skadad spelare. Förbundskaptenen beskriver henne som

”En av våra mest vältränade och seriösa spelare”

Den här formuleringen är klart trivialiserande. Att en handbollsspelare på OS-nivå är seriös och vältränad säger sig självt, det ska inte behöva påpekas. Skulle man sagt likadant om det handlat om en man? Kanske, men vi tror inte det. Kvinnors idrottande ses inte som lika seriöst som mäns, ofta ses kvinnornas idrottande som mer av en hobby än som ett yrke, kvinnor är inte ”proffs”. Den här formuleringen tycker vi är ett exempel på det.

8.2.1 Familialisation och relationer

8.2.1.1 Familj

När det gäller ser vi tydliga mönster i vårt analyserade material. Kvinnor skildras oftare än män i relation med barn och familj. Detta är ett typiskt tecken på trivialisering. Hos kvinnorna ligger fokus på att de är mammor, fruar och döttrar, männen är i första hand idrottsmän, i andra hand fäder.

Aftonbladets artikel om Jimmy Lidberg efter att han tagit brons i brottning handlar väldigt mycket om hans familjeliv. Därmed inte sagt att den går emot trenden; den är väldigt stereotyp i sin skildring av Lidberg och hans fru Johanna Lidberg. Jimmy har satsat på brottningen och är sällan hemma, medan Johanna stannar hemma med barnen. När han tagit brons rusar hon fram och kramar om honom.

“Två års satsning, där Jimmy Lidberg missat barnens födelsedagar skolgång, månader av skral ekonomi och värkande muskler, slutar i en kram.

– Som vi har kämpat, säger hon.

– Som vi har kämpat, älskling”.

Johanna är den som tar hand om barnen, som sköter familjelivet medan Jimmy *”krigar uppe i bergen i Ukraina”* som hon säger. Reportern frågar om det är värt det, och hon svarar:

”Nu är det värt det. Nu är det värt allt slit”.

Intressant att notera är att Jimmy själv inte uttalar sig om situationen, mer än att säga att det *”... har varit jävligt mycket kämpa för mig och alla runt omkring”*. Johanna är den som beskriver allt han missat.

Både Jimmy och Johanna Lidberg framhåller hur jobbigt det har varit att han varit borta så mycket. Johanna framstår som den tålmodiga hustrun som tappert väntat hemma medan Jimmy satsat allt på karriären. Vad har hon fått ut av det? *”Nu är det värt det”*, säger hon. Betyder det att det inte var värt det innan? Aftonbladet beskriver det som en vacker historia; de har kämpat så hårt, nu har de lyckats. Det är sportens dramaturgi som lyser igenom. Hade den här artikeln sett likadan ut om Jimmy varit en kvinna? Vi spekulerar naturligtvis, men tror inte det. Att en kvinna lämnar sina barn för att satsa på sig själv och sin karriär ses fortfarande som betydligt mer själviskt än att en man gör det.

De tydligaste mönstren när det gäller familialisering gäller dock de kvinnliga idrottarna – i många av artiklarna beskrivs kvinnornas relationer, och relationernas vikt för deras prestationer.

I artiklarna om Sara Algotsson Ostholt framhålls tydligt hur mycket hennes familj har betytt för hennes prestationer, både i GP och i Aftonbladet. Hon beskrivs som beroende av familjens stöd och involvering för att prestera bra. Detsamma gäller väldigt tydligt Ebba Jungmark, vars karriär gick i stå när hon flyttade från Göteborg till Stockholm, men kom igång igen när hon flyttade tillbaka. Något motsvarande har vi inte hittat hos männen.

Sara Algotsson Ostholt säger till Aftonbladet:

“Och så har jag ju fått mycket hjälp av min man.”

“Han har hjälpt mig på alla sätt och har varit ett otroligt stort stöd”

“... efter jag fick min dotter Wilma har jag höjt mig, jag har fått ett annat fokus”.

Även hennes syster har en stor roll:

“Hon har jättestor del i den här medaljen. Hon har stöttat och hjälpt mig under alla år.”

Sara Algotsson Ostholt är det tydligaste exemplet på hur familialisering präglar rapporteringen av kvinnliga idrottare. I både GP och Aftonbladet framhävs hennes relationer till både barn, man, mamma och syster och deras vikt för hennes tävlande. Detsamma gäller även Ebba Jungmark i GP och Anna Laurell i Aftonbladet.

Skytten Håkan Dahlbys son förekommer i texten i Aftonbladet, och han säger att han bytt blöjor under världscuptävlingar. Det är positivt, men fortfarande i periferin av artikeln. Senare säger han att *“Oscar gillar när pappa skjuter pang-pang”*. Att han säger detta uppfattar vi

som ganska ”grabbigt”, att han vill framstå som mer maskulin efter att ha pratat om att byta blöjor.

Inte mindre än två av idrottarna har fäder som nyligen gått bort. Det gäller seglaren Fredrik Löf och Håkan Dahlby. I båda fallen framhålls deras relationer med fäderna – dock inte på samma vis som kvinnornas relationer med familj. Skulle det vara sådant fokus om fäderna levte? Vi tror inte det. Att fäderna framhålls är typisk för sportjournalistik – man spelar på läsarnas känslor. Vinsten blir viktigare när idrottaren kämpat i motvind. Och i männens fall är det så dödsfallen skildras, trots att pappan har dött har de tagit sig framåt och vunnit. I beskrivningen av kvinnorna är familjen viktig i sig, för männen är det deras motgångar som skildras – här råkar motgången vara att deras fäder nyligen dött. Vilka hinder har man övervunnit för att komma dit man är idag? Det är en fråga som besvaras i artiklarna om män, men inte för kvinnorna.

”Pappa har betytt mycket för mig, väldigt mycket mentalt. Inte för att prestera och vinna utan mer att han alltid fanns med på något sätt, han var alltid nära”, säger Fredrik Löf i Aftonbladet.

Håkan Dahlby uttrycker sig på ett liknande vis om sin far:

”Han har varit med hela tiden, det var han som tog mig till skyttet. Han har alltid varit den som hjälpt mig”.

Att uttrycka känsla på det här viset förknippas vanligtvis med kvinnor, men att det fokuseras så mycket på de bortgångna fäderna är nog snarast ett tecken på sportjournalistikens dramaturgi – känsla och dramatik är viktigt, och här syns det tydligt.

8.2.1.2 Tränare

Vad gäller andra relationer förekommer tränare oftare i artiklar som handlar om kvinnliga idrottare. I artiklar om Ebba Jungmark, Sara Algotsson, handbollslaget, Frida Svensson, Therese Alshammar och Lisa Nordén nämns tränarna, och i fallen Frida Svensson och Therese Alshammar är de i fokus.

I Sara Algotsson Ostholt's fall är hennes tränare även hennes man, samma sak med Emma Green Tregaro även om det inte nämns i just i den här artikeln.

Vi har dock hittat två tydliga exempel när mäns förhållande till sin tränare beskrivs, och det är i fallen Salomo N'tuve, vars tränare Tommy Andersson närmast beskrivs som en extrapappa, och roddaren Lassi Karonen, där tränaren Per "Pliggen" Andersson också framställs som väldigt viktig för Karonens karriär. Inför finalen, som troligtvis är Karonens sista lopp, uttalar sig Andersson i Aftonbladet.

"Hans tränare Per "Pliggen" Anderson sväljer och konstaterar:

– Det kanske är 48 timmar kvar på ett tioårigt samarbete nu".

Här framstår samarbetet som en vänskap, ett jämlikt förhållande, än en ren tränar-idrottarrelation. Man går igenom deras historia, hur de träffades i en kyrkbåtsrodd i Siljan på 90-talet, hur Karonen flyttade till Uppsala och blev byggnadsingenjör, och hur de sedan träffas igen och börjar elitsatsa, när Karonen är relativt gammal.

I GP däremot kallar man Karonen för Anderssons "adept", men å andra sidan nämns han bara i det sista lilla stycket i artikeln, resten handlar enbart om Karonen.

Ett exempel som går emot detta är artikeln om Karonens roddarkollega Frida Svensson, där Svenssons relation med sin tränare Johan Flodin framställs som liknande Andersson/Karonens.

"– Jag litar fullständigt på hans erfarenhet, hans kunnande och hans sätt att hela tiden utmana mig att prestera ännu bättre, berättar Frida".

"Efter alla år tillsammans har Johan och Frida lärt sig att hålla fast vid det framgångsrika, minimerat tidigare misstag, letat och skapat nya vägar".

8.2.2 Vid förluster

Vi har sett ett tydligt mönster i vem som får ta skulden för ett misslyckande. Som Dahlén beskriver blir kvinnor oftare skuldbelagda när de förlorar, medan man för män hittar undanflykter och bortförklarar varför det inte gick bra.

Linnea Torstenson i Sveriges handbollslag får ta mycket av skulden när hennes lag förlorar.

Det syns redan i rubriken i GP:

"Linnea missade lägena"

I ingressen:

"Den 29-åriga stjärnan sa det som många tänkte. – Det här är min sämsta landskamp någonsin".

Reportern frågar henne:

"Ber du om ursäkt?"

Vilket ytterligare förstärker att reportern insinuerar att det är Torstenson som bär skulden.

Och sedan nämner reportern vad som krävs för att Torstensons insats ska vara duglig:

"Men för att Torstenson ska ta sig vidare ur gruppen krävs det att Torstenson kliver fram - och gör mål".

Sarah Sjöström missade sin medalj i simningen och här verkar det också som att skribenten lägger skuld på henne, som att hon har svikit svenska folket ännu en gång. Så här säger reportern i GP om Sjöströms förlust:

"Jo, vi såg - ytterligare en färdeplats."

Ordet "ytterligare" förstärker känslan av att reportern är besviken, att ännu en gång har Sara Sjöström misslyckats, vi som trodde på henne.

De båda exemplen Sarah Sjöström och Linnéa Torstenson kan också kopplas till teorin om påförande av skuld och skam (Ås), som är en form av trivialisering. Det är något som ofta drabbar kvinnor och artiklarna bekräftar detta.

Vi hittar ingenting motsvarande i artiklarna som handlar om män, däremot hittar vi ett exempel där en man tog brons, men kunde gjort bättre. Det är brottaren Jimmy Lidberg. Här antyds det att anledningen till att det inte blev en bättre placering ligger utanför Lidberg själv. Skulden läggs istället på domaren och Lidberg säger i GP:

"Vi har inte marginalerna på vår sida och det visste vi innan"

Det verkar som att han säger något mellan raderna; att domarna inte dömer helt rättvist av någon anledning. I vilket fall är det inte hans eget fel att han inte fick bättre än brons. Detta bekräftar ytterligare att påförande av skuld och skam i högre grad drabbar kvinnor, medan om en man inte presterar på topp så ligger "felet" utanför honom själv.

Trivialisering syns också i beskrivningarna av idrottarnas känslor efter förlust. I GP beskrivs inte känslor lika tydligt som i Aftonbladet, men vi ser ett undantag i artikeln om Sarah Sjöström. Hon beskrivs som djupt besviken och ledsen över sin prestation och det syns redan i rubriken:

”Sjöström förkrossad”

Senare:

”Med en handduk över huvudet och tårarna rinnande nedför kinderna sade hon: Behöver jag ens säga något? Ni ser ju på mig.”

Sedan skriver reportern:

”Hon orkade inte prata. Det tog drygt en timme innan den värsta besvikelsen hade gått över.”

Vi hittar inte samma känslsamhet hos männen i GP och Michel Tornéus, som kom på fjärde plats i längdhopp och därmed samma placering och medaljmiss som Sarah Sjöström, framställs som besviken men inte förkrossad som Sjöström. Han säger att:

”Det svider. Och det går inte att få en värre placering än fyra.”

Han säger också att:

”Just nu är det bara surt och jag vet inte om jag kommer att uppskatta det här resultatet på sikt.”

Han verkar mer arg och uppgiven än ledsen och besegrad som Sarah Sjöström. Man infantiliserar Sjöström genom att framhålla hennes tårar och att hon inte ”orkade prata”. Hon framställs som en person som inte klarar av motgångar och likt ett barn flyr hon från ansvar, när hon inte vill prata med media. En hel timme behöver hon för att samla sig. När vi läser om Sjöström tycker vi synd om henne medan Tornéus förlust inte engagerar läsarens medlidande på samma sätt. Dessutom är artikeln om Sjöström mycket större än den om Tornéus, trots att de fick samma placering i sina grenar. Betyder det att man tycker Sjöströms förlust är värre än Tornéus? Så tolkar vi det.

8.2.3 Infantilisering

Att trivialisera kvinnliga idrottare genom att framställa dem som yngre än vad de är, är också vanligt, visar tidigare forskning. Som vi tidigare tagit upp är Sarah Sjöström ett exempel på detta.

Ett annat exempel förekommer i Aftonbladets artikel om boxaren Anna Laurell och uppladdningen inför kvartsfinalmatchen mot amerikanen Claressa Shields. Shields är 17 år, och det ligger det stort fokus på. Rubriken lyder "Medaljmatch mot 17-åring".

I sista stycket säger reportern till Anna Laurell:

"Claressa är bara 17 år. Det blir snudd på barnmisshandel..."

Det här påståendet uppfattar vi som infantiliserande och trivialiserande. Javisst är Shields ung, men hon är också professionell boxare i OS. Att kalla en OS-match enligt reglerna för barnmisshandel är att nedvärdera och förlöjliga båda boxarna.

I GP:s artikel om Lisa Nordén förekommer två märkliga och trivialiserande formuleringar:

"Med en skadejournal lång som en kulturkrönika och en hattig och besvärlig säsong som varit såväl si som så kom Lisa Nordén till London och de olympiska spelen som något av en outsider".

Genom att uttrycka sig på det här viset känns det som om författaren inte tar sitt rapportering riktigt på allvar. Dessutom uttrycker hen närmast ett förakt för kulturjournalistik.

"Schweiziskan hade ett litet övertag med 100 meter kvar, men den blågula sparkdräkten tog in och tog in och inget mänskligt öga kunde avgöra vem av de två som var först i mål"

Ordet sparkdräkt kopplar de flesta till bebisar, vilket gör det olämpligt att använda i texten om Lisa Nordén.

8.2.3.1 Förnamn, efternamn, smeknamn

Ett sätt att infantiliserade kvinnliga idrottare visade Nathalie Koivula på i sin forskning. Kvinnor kallas i hög utsträckning för sitt förnamn, medan män kallas för sitt hela namn eller sitt efternamn (Koivula, 1999). Det har vi sett väldigt få exempel på. Det verkar inte vara könet som bestämmer när man skriver förnamn och efternamn. Snarare kan vi se att förnamnet används för både kvinnor och män när det handlar om personliga texter och längre reportage där man kommer idrottaren lite närmare. Roddaren Frida Svensson är "Frida" i GP:s inför OS-reportage från den 28 juli, men hennes tränare är i samma text "Johan". Jörgen Persson är "Jörgen" i GP den 27:e juli. En annan teori är att man blir förnamn eller smeknamn ju mer

folkkär man är, t. ex Zlatan, Foppa och Pillan, men det verkar inte heller stämma. Lisa Nordén förblir ”Lisa Nordén”, även när hon tar silver (GP, 5 aug, s 31), och likadant med Håkan Dahlby (GP, 3 augusti, s 34). Kanske är det så att detta är ett av de tydligaste exemplen på hur kvinnor och män har särbehandlats, och att det därför är ett av de lättaste att undvika.

8.2.3.2 ”Tjejer” och ”killar”

Koivula tar även upp det faktum att kvinnor och män behandlas olika med tanke på vilka ord man väljer för att beskriva dem. Kvinnor kallas i högre utsträckning för ”tjejer” eller ”flickor” medan män får vara just ”män”, eller bara ”spelare”, vilket bidrar till att infantiliserar kvinnorna och får dem att framstå som yngre än vad de är. Detta är, liksom förnamn, något vi inte sett i vår analys. Vi har visserligen huvudsakligen tittat på artiklar om individuella idrottare, som förstås oftast kallas vid sitt namn, och benämningen ”tjejer” eller ”män” är mest applicerbart på lagidrotter. Det enda exemplet, som å andra sidan är väldigt tydligt, är ryttaren Sara Algotsson Ostholt i Aftonbladet. Här kallas hon just ”tjej”: ”fräknig tjej” och ”blond liten tjej”. Visserligen är det hon själv som säger:

”Vem skulle ha trott att en fräknig liten tjej från Småland skulle ta första medaljen?”

Men sedan tar reportern upp samma begrepp i artikeln, istället för att framställa Algotsson som den 37-åriga kvinna hon är.

8.3 Sexualisering

Vi har funnit väldigt få exempel på hur idrottarnas kroppar beskrivs, något som förvånade oss något, eftersom tidigare forskning visar hur kvinnor ofta sexualiseras och deras kroppar beskrivs där det inte alltid är relevant (Dahlén, 2008). De få exempel vi har hittat som ens i korta ordalag beskriver idrottarnas fysik gäller ofta män, inte kvinnor. Roddaren Lassi Karonen är det tydligaste exemplet:

”I OS i Peking 2008 hade den fysiskt väldige Karonen bästa tid av alla”,

”Hans livs form spritter också i den 196 centimeter långa och 105 kilo tunga kroppen” (GP, 2 aug, s 39)

Även boxaren Salomo N’tuves fysik beskrivs i GP:

”Säger Salomo som också kallades Kamelen för sina långa, vingliga ben. Storken, säger Tommy (tränaren) nu när han vill tyka sig”.

”Tommy Andersson såg tidigt en talang i den 178 cm långa och 46 kilo lätta kroppen”.

Det enda exemplet vi har hittat om hur detta appliceras på en kvinna är i Aftonbladets artikel om ryttaren Sara Algotsson Ostholt, och där är det hon själv som säger det, som vi tidigare nämnt:

”– Vem hade trott att en liten fräknig tjej från Småland skulle ta första medaljen, säger 37-åringen”.

Som många kvinnor nedvärderar hon sig själv och sin prestation, genom att beskriva sig själv som liten och fräknig. Sedan tar reportern upp uttrycket, och skriver “den fräkniga tjejen”, “den lilla blonda tjejen”.

8.4 Skillnaderna mellan Göteborgs-Posten och Aftonbladet

Vi har under arbetet noterat flera skillnader i hur Aftonbladet och GP skriver om kvinnor och män i sporten. För det första kan vi se att GP:s jämställdhetspolicy faktiskt verkar ha haft viss påverkan – könsfördelningen är jämnare där än i Aftonbladet. Helt jämnt är det däremot inte, som vi visat i den kvantitativa delen av vår studie. Andelen artiklar om kvinnor är runt 37 procent i båda tidningarna, men andelen män är cirka 57 procent i Aftonbladet och runt 50 procent i GP, på grund av andelen krönikor om OS generellt i GP.

GP är också något mer sakliga i sin rapportering – det handlar om sporten i första hand. I Aftonbladet följer man den dramaturgi som Dahlén beskriver i *”Sport och Medier”*. Här ligger fokus i högre grad på känslor och dramatik.

Ett tydligt exempel är artiklarna om Michel Tornéus fjärdeplats i längdhoppstävlingen. I GP lyder rubriken ”En ynka centimeter från brons”, visserligen inte den rubrik Michel Tornéus skulle vilja läsa, men inte samma grad som Aftonbladets ”GRYMMA SLUTET”. I beskrivningen av Tornéus är ”blicken tom och ansiktet uttryckslöst” i Aftonbladet, medan han inte beskrivs alls i GP. Pratminusen är i princip densamma, men i GP säger han:

”Inte kul alls. Jag hade hellre blivit åtta än fyra”, och i Aftonbladet:

”Det hade nästan känts bättre om jag blivit åtta än fyra om jag ska vara ärlig. För fyra det är... ja, fy fan”.

I Aftonbladet tas också familj och privatliv upp mycket oftare än i GP. Exempelvis artikeln om Jimmy Lidberg som vi tagit upp tidigare, och ett mycket större fokus än i GP på Håkan Dahlbys och Fredrik Lööfs döda fäder.

Och självklart, GP skriver mer om idrottare från Göteborgstrakten, såsom Emma Green, Ebba Jungmark och Salomo N'Tuve.

De skillnader som vi kan se är att Aftonbladet verkar överdriva känslouttryck hos idrottarna och låter det ta över i texten. Detta syns dock både hos kvinnor och män och det hör till Aftonbladets sätt att skriva överlag, som är mer sensationsinriktat. Kvinnorna blir mer trivialiserade än män, men så är fallet även i GP.

Vi vill dock poängtera att vi inte tittat närmare på några krönikor, utan bara artiklar. I krönikor kan det skilja sig mer då reporterns egna åsikter och uttryck kommer till tals. Exempelvis beskrevs Sarah Sjöström i en krönika i Aftonbladet som ”den fallande fjärilen”, ett uttryck som knappast skulle använts om en man, även om han simmade fjärlissim.

8.5 Jungmark och N'Tuve: en grundlig jämförelse

De två längre reportagen som publicerades i GP under de två OS-veckorna handlade om höjdhopparen Ebba Jungmark och boxaren Salomo N'tuve, båda i ungefär samma ålder, och i samma fas av sina karriärer; de har haft framgångar, men är egentligen inga medaljhopp. Båda artiklarna är ”hemma hos”-reportage som fokuserar på deras uppväxt, och uppladdningen inför OS. Båda är dessutom skrivna av samma reporter, Thomas Björklund. Eftersom dessa artiklar har så många gemensamma nämnare tyckte vi att det var intressant att ställa dem direkt mot varandra i en jämförelse. Här går vi alltså ifrån ECA-metoden och att hitta mönster och likheter mellan artiklar. Vi tycker att det här sättet att analysera synliggör skillnader som är svåra att hitta genom ECA-metoden. Kanske minskar generaliserbarheten i det här kapitlet, men som en komplettering till resterande analys är denna jämförelse talande.

I porträttet om Ebba Jungmark ligger fokus starkt på hennes hemkärhet, och hennes föräldrar är med och spelar stor roll i reportaget.

”Efter genombrottet flyttade hon till USA. Eller rättare, mamma övertalade”.

“När de andra (i landslaget) valde att träna på annan ort gjorde Ebba tvärtom så länge det gick.

– Det är bäst då. Jag har kontroll och jag vill ha kontroll. Och så finns mina vänner och familj som jag kan vända mig till”, säger hon.”

I porträttet om Salomo N'tuve är det hans tränare Tommy Andersson som får en liknande roll. En viktig skillnad är att Jungmarks föräldrar haft stort inflytande på hennes friidrottskarriär, medan det varit tränaren Andersson som haft störst inflytande över N'Tuves karriär.

Intressant att notera är att på ett ställe i texten kallas tränaren rentav ”Pappa Andersson”. Om det är ett står så med flit, om det är ett smeknamn eller ett rent tryckfel är oklart. Även Tommy Anderssons fru Lillan Andersson är med i reportaget, och framställs lite som en extramamma till Salomo.

”Lillan Andersson minns också den lille, långa, pojken och delar med sig av andra minnen”. Salomo N'tuves föräldrar tas också upp i artikeln, men citeras inte. De verkar inte haft någon stor roll i N'tuves boxningskarriär.

”Din mamma var imponerad av dig för att du kunde handla ordentligt och för att du kunde välja frukt alldeles själv” som Lillan Andersson säger.

Även Jungmarks tränare Emil Predan är med i reportaget. Han är en gammal kompis till Ebba och när de började träna tillsammans började hon må bra igen efter att länge ha mått dåligt och bott borta. Det är helt enkelt väldigt mycket fokus på att hon är som bäst när hon är omgiven av familj och vänner, hon vill inte ens åka utomlands på träningsläger längre än några veckor.

Ingresserna till de två olika artiklarna ger väldigt olika bild av idrottarna.

N'Tuve:

”– Prata inte med mig, jag är ovän med dig. Boxaren Salomo N'tuve sitter trött och svettig på en stor sten på en grusväg i skogen. Han blänger på tränaren Tommy Andersson som står en bit bort och blänger tillbaka.

– Du blir ännu mer ovän imorgon”.

Jungmark:

”Ebba Jungmark är uppvuxen på Onsala med höjdhoppsmatta av halmbalar, långa skogs promenader med pappa och gissa bajset.

– Pappa älskar naturen, men jag var nog mest intresserad av att grilla korv.”

I N'tuves fall framstår han som sur, envis, trött och svettig. Tommy Andersson är också envis, traditionellt manliga egenskaper. Jungmarks uppväxt framstår som idyllisk, men att hon inte var så intresserad av samma saker som pappan utan hellre grillar korv – lagar mat?

I N'tuves fall framhävs flera typiskt ”manliga” egenskaper:

”Salomo N'Tuve gillar att träna. Det har lärt honom disciplin”, ”Den fysiska formen är aldrig ett problem. Han går inte att bryta ner”. Han är stark, envis, vältränad. I artikeln om Jungmark är det snarare hennes osäkerhet som är i fokus, och det faktum att hon äntligen börjar komma över den ”Jag vågar inte, jag litar inte på mig själv” och ”Jag är inte redo att vara medaljfavorit”.

Båda artiklarna slutar med ett pratminus från respektive tränare:

”Allt är grymt, Ebbas fot känns stabil. Nu kör vi!” om Jungmark samt ”Skriv inte att han är ett medaljhopp. Det blir sådan press då” om N'tuve. Rent spontant känns det nästan som om det hade kunnat vara omvänt, för här ligger fokus på osäkerhet hos N'tuve och styrka hos Jungmark.

8.6 Sammanfattning – Kvalitativ analys

Nedan sammanfattas de viktigaste resultaten vi kommit fram till i den kvalitativa analysen, utifrån våra frågeställningar:

Hur framställs kvinnor respektive män i rapporteringen från OS 2012?

Hur framställs deras relationer till familj, partner och tränare?

Hur framställs deras utseende?

Har GP:s jämställdhetspolicy någon effekt i praktiken?

Det tydligaste sättet som rapporteringen mellan kvinnor och män skiljde sig åt var genom trivialisering – att kvinnorna förringas och deras idrottande inte tas på allvar. Vi har upptäckt flera exempel på hur detta yttras, och alla våra frågeställningar kan delvis besvaras med hjälp av detta begrepp.

En aspekt av trivialisering är familialisering, och det är den som framträder tydligast i vår analys. Här besvarar vi frågeställningen om hur idrottarnas relationer till familj, partner och tränare framställs.

Kvinnorna porträtteras oftare än männen som mammor, fruar, flickvänner och/eller döttrar. Familjer förekommer relativt ofta även i artiklar om manliga idrottare, men då på ett annat sätt: Om mannens familjesituation på något vis utgjort ett hinder för hans karriär, beskriver man hur han kommit över det, och gått vidare. Exempelen vi hittade var Jimmy Lidberg, som lämnat sin familj med fru och två små barn i långa perioder för att satsa på brottningen, men hur allt ”är värt det” när han tagit OS-brons. I artiklarna om Håkan Dahlby och Fredrik Lööf ligger fokus på deras nyligen döda fäder, hur de övervunnit sorgen och kommit till OS. I artiklarna om kvinnor ligger fokus snarare på hur familjen varit ett stöd i karriären – hur de blivit uppbackade av partner och föräldrar, som Sara Algotsson Ostholt.

Tränare förekommer oftare i artiklar om kvinnor. Intressant att notera är att samtliga tränare som förekommer i texterna är män, med undantag av Pia Sundhage. I de fall tränare nämns i artiklarna om män framställs det som en annan typ av relation än i artiklar om kvinnor, mer av en kompisrelation. Här finns dock undantagen som bekräftar regeln: Salomo N’Tuve samt Frida Svensson.

Vid förlust döms kvinnorna hårdare än männen – kvinnorna får själva ta ansvar för sin förlust, medan männens förluster oftare bortförklaras. Det låg andra orsaker bakom än enbart deras egna tillkortakommanden. Det är också mer fokus på kvinnornas känslor än männens. Det bekräftar tidigare forskning som visar att kvinnor oftare skuldbeläggs.

Vi kunde i vår analys konstatera att infantilisering i form av förnamn och att kvinnor kallas för ”tjejer” knappt förekommer alls i vår studie, till skillnad från tidigare forskning. Det enda undantaget är Sara Algotsson Ostholt, men där är det å andra sidan väldigt tydligt och tas upp upprepade gånger. Förnamn används om både manliga och kvinnliga idrottare vid mer personliga reportage, men i vanlig rapportering om resultat kallas samtliga vid efternamn eller hela namnet.

Sexualisering har vi inte heller några riktiga exempel på. Här ville vi besvara frågeställning om hur idrottarnas utseenden presenterades, men det visade sig att det är ytterst ovanligt att utseenden beskrivs överhuvudtaget. De två exempel vi har gäller båda män: Lassi Karonens ”väldiga” kropp och Salomo N’Tuves ”långa, vingliga”. Kanske kan vi ta med Sara Algotsson här, då hon är den enda kvinnan vars utseende beskrivs, men det är inte på ett sexuellt vis utan på ett infantiliserande – det är fokus på hennes litenhet, fräknar och blonda hår.

Skillnaden mellan GP och Aftonbladet är att Aftonbladet fokuserar mer på känslor, dramatik och privatliv – som man kanske väntar sig av en kvällstidning. GP:s rapportering är mer objektiv, något som också yttrar sig i att de har färre krönikor. Vi upptäckte inga större skillnader i hur man representerar kvinnor och män i de båda tidningarna, utan man trivialiserar i viss grad i båda två. Skillnaden är större mellan kvinnor och män i respektive tidning än vad det är *mellan* tidningarna.

9 Slutdiskussion

Idrottsvärlden har länge strävat efter jämställdhet. Svenska ridsidrottsförbundet antog en jämställdhetsplan 2005 och jobbar för att jämna ut könsfördelningen inom idrotten (FoU-rapport, 2007) – och som vi visat var faktiskt en övervägande del av den svenska OS-truppen kvinnor, hela 60 procent. Den här studien visar, i likhet med tidigare forskning, att detta inte överensstämmer med medias rapportering.

Det intressantaste resultatet vi kom fram till i den kvantitativa delen av analysen var det faktum att så stor del av bevakningen handlade om män – trots att den största delen av de svenska tävlande var kvinnor. En förklaring kan vara det faktum som vi tidigare tagit upp: tidningarna ägnar mest utrymme åt de idrottare det går bäst för. Av de åtta medaljer som Sverige tog under OS 2012 stod kvinnor bara för två; Sara Algotsson Ostholt i fälttävlan samt Lisa Nordén i triathlon.

Hur kommer det sig att könsfördelningen inom idrotten inte speglas i medierna? Och hur ska vi kunna nå ett jämställt samhälle om media inte speglar verkligheten? Skriver media om övervägande herridrott för att det är det publiken vill läsa om, eller vill man läsa om herridrott för att det är det tidningarna skriver om? Är det så att fler män läser om sport, och identifierar sig med idrottsmännen?

Just sport är en arena där könsrollerna bitit sig fast längre än resten i resten av samhället. Sport är starkt förknippat med styrka och snabbhet – och män är starkare och snabbare. Men det är förstås inte en anledning att förminska kvinnorna – tvärtom. Media har ett ansvar att låta båda könen komma till tals. Medierna har makt över dagordningen, och bestämmer till viss del vad allmänheten får reda på och pratar om.

Även om det skulle vara så att männen får mer utrymme för att det är det publiken vill läsa, är det svårt att se att det skulle finnas skäl för att skilja på *hur* män och kvinnor beskrivs, med avseende på trivialisering och sexualisering. Som Alina Bernstein skriver – allt medieutrymme för damidrott är inte positivt, om det sker på fel sätt.

Helt nattsvart är det dock inte. Vi tror att redaktionerna blivit mer medvetna om att det finns en problematik med hur kvinnor beskrivs, och att man därför är mer försiktig med hur man

uttrycker sig. Tidigare studier visar exempelvis att kvinnor i mycket högre grad kallats vid förnamn, eller att de kallas för ”tjejer” eller ”flickor”. Vi har hittat väldigt få exempel på detta. Kanske för att dessa fenomen är lättast att upptäcka, är de också lättast att undvika. Sexualisering hör också till den här kategorin – det är lätt att se, och lätt att undvika. Undantaget är som nämnt Sara Algotsson Ostholt, den 37-åriga ”lilla tjejen”. Men då detta är det enda exemplet drar vi ändå slutsatsen att redaktioner och reportrar blivit bättre på att undvika åldersrelaterade och förminskande ord som “tjej” eller “flicka”. Överlag visade vår analys mer positiva resultat än tidigare forskning visat. Vi trodde att vi skulle upptäcka mer sexualisering och mer trivialisering. Ambivalens, att beskriva kvinnor som till exempel ”stark tjej” har vi inte hittat ett enda exempel på, vilket är positivt.

För att hitta skillnader i beskrivningen av män och kvinnor måste man nu gå djupare i sin analys, och leta efter det som inte är uppenbart, det som ligger dolt. Det innebär också, i en sådan här kvalitativ analys, att vår egen tolkning fått en stor roll. Vi har hela tiden ställt oss frågan ”Skulle man skriva så här om en kvinna”, eller ”skulle man skriva så här om en man”, och oftast kommit fram till svaret ”Jo, kanske, men antagligen inte”. Artikeln om Frida Svensson är ett upplyftande undantag från många andra, stereotypa artiklar om kvinnor. Svensson framställs som stark, ensam och envis, annars typiskt manliga egenskaper. Även bilderna till den här artikeln föreställer Svensson in action, ensam i sin båt på sjön.

Ett av journalistikens viktigaste uppdrag är att inte sprida stereotyper och fördomar, och det uppdraget uppfyller inte sportjournalistiken idag. Första steget för att förändra är att bli medveten om problemen, och det hoppas vi att denna studie kan bidra till.

10 Förslag på fortsatt forskning

Genus, sport och medier är ett brett ämnesområde som man kan fortsätta gräva ner sig i nästan hur mycket som helst. Några frågor har vi dock fastnat för och skulle gärna vilja fortsätta studera om vi hade möjlighet.

Damishockey var egentligen den sport som ledde oss in på det här spåret. Vi upplevde dock att det fanns för lite material för att kunna göra en analys på sporten. Tanken har dock inte övergivit oss. Media och kvinnor i traditionellt manliga sporter finns det inte särskilt mycket forskning om, kanske för att det inte finns så mycket material om det. Det vore dock intressant att göra en studie liknande denna för att ta reda på hur damishockeyspelare beskrivs i media.

En annan aspekt av genus är sexualitet. Homosexualitet har varit väldigt stigmatiserat inom idrotten, särskilt manlig sådan. Men även på det här området börjar det hända saker. För några år sedan kom fotbollsspelare Anton Hysén ut som homosexuell, och nyligen kom den amerikanske basketspelaren Jason Collins ut, den förste store spelaren i USA att göra det. I NHL kampanjar man mot homofobi inom ishockeyn, och flera stora ishockeystjärnor har medverkat i kampanjfilmer, även om ingen ännu kommit ut inom sporten. Det vore intressant att göra en studie om hur detta ämne behandlats i medier.

Media, sport och genus är ett område där det hänt mycket på kort tid. Därför är det intressant att göra uppföljande studier, för att se hur språkbruket förändras. Förhoppningsvis är vi inte långt från en jämställd sportrapportering.

11 Referenslista

Böcker:

Altheide, D. L. (1996). *Qualitative Media Analysis*. London: Sage Publications

Branston, G & Stafford, R. (2006): *The Media Student's Book*. New York: Routledge.

Creedon, P. J. (red.) (1994): *Women, Media and Sport – Challenging Gender Values*. London: Sage Publications

Dahlén, P. (2008): *Sport och Medier - en introduktion*. Kristiansand: IJ-förlaget

Kroon Lundell, Å. (2010) Dialogisk analys. I Ekström, M. & Larsson, L. (red). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Esaiasson, P. Gilljam, M. Oscarsson, H. & Wängnerud, L. (2012): *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Vällingby: Norstedts

Messner, M. (2002): *Taking the Field - Women, Men and Sports*. Minneapolis: University of Minnesota Press

Nord, L, Strömbäck, J (2012): Demokrati, medier och journalistik. I Nord, L, Strömbäck, J (red.) *Medierna och demokratin*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur

Shehata, A. (2012): Medierna och makten över publiken. I Nord, L. & Strömbäck, J. (red). *Medierna och demokratin*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur

Thurén, T. (2009). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Malmö: Liber

Rapporter:

Andersson, U. (2003). *Sportens olika sidor: Männens och de manliga sporternas revir*. 2003 års Publicistiska bokslut; del 2

FoU-rapport, 2007. *Sexualiseringen av idrottens offentliga rum*. Riksidrottsförbundet.

Ås, Berit. Inget år. *De fem härskarteknikerna*. Riksorganisationen för kvinnojourer i Sverige.

Avhandlingar:

Koivula, N. (1999). *Gender in Sport*. Stockholm: Stockholms universitet, Department of psychology

Tolvhed, H. (2009). *Nationen på spel - Kropp, kön och svenskhet i populärpressens representationer av olympiska spel 1948-1972*. Umeå: Umeå Universitet.

Wickman, K. (2008). *Bending Mainstream Definitions of Sport, Gender and Ability - Representations av wheelchair racers*. Umeå: Umeå universitet

Vetenskapliga artiklar:

Bernstein, A. (2002). Is it Time for a Victory Lap? Changes in the Media Coverage of Women in Sport, *International Review for the Sociology of Sport*, 37:415

Billings Andrew C., Angelini James R., Holt Duke, Andrea. Gendered Profiles of Olympic History: Sportscaster Dialogue in the 2008 Beijing Olympics, *Journal of Broadcasting & Electronic Media*/March 2010, s 9-23

Davis, Kelly K & Tuggle, C.A. (2012). A Gender Analysis of NBC's Coverage of the 2008 Summer Olympics. *Electronic News* 6: 51

Hirdman, Y. (1988). Reflektioner kring kvinnors sociala underordning. *Kvinnovetenskaplig tidskrift* 1988:3 s. 49-63

Tolvhed, H. (2012). *The Sports Woman as a Cultural Challenge: Swedish Popular Press Coverage of the Olympic Games during the 1950s and 1960s*. Stockholm: Stockholms universitet. Department of History

C-uppsatser:

Johansson, C & Persson, K. 2012. Män(n)iskor på sporten - En kvalitativ textanalys av GP-sportrapportering ur ett genusperspektiv. Göteborgs Universitet.

Niklasson, C. 2011. Sista sträckan kvar innan mållinjen kan korsas – En studie av rapporteringen om kvinnliga längdskidåkare i vinter-OS i kvällspressen. Södertörns högskola.

Webbkällor:

Aftonbladet, statistik. URL: www.aftonbladet.se/siffror. Hämtad den 24/4 2013.

SOK, Sveriges OS-trupp 2012. URL:

<http://www.sok.se/london2012/sverigestrupp.4.716d1d681310a8621bf80009664.html>.

Hämtad den 6/5 2013.

12 BILAGA 1: GP:s jämställdhetspolicy

Jämställdhets- och mångfaldsplan för journalistiken

Göteborgs-Posten är en bred tidning - en folkligt förankrad tidning. Det innebär att både kvinnor och män måste känna igen sig och sin vardag i GP. Detsamma gäller människor med annan etnisk bakgrund. Cirka 20 procent av Göteborgs befolkning har i dag en annan bakgrund än svensk. Att undvika förlegade, fördomsfulla och stereotypa skildringar av människor är en trovärdighetsfråga för Göteborgs-Posten. Vi har under de senaste åren tagit ett antal goda steg framåt vad det gäller jämställdheten i GP. Nu sätter vi också fokus på mångfalden och samtidigt fortsätter på den väg vi påbörjat kring jämställdheten. För att nå resultat behövs ett antal konkreta och tydliga mål. Läsarnas medvetenhet om jämställdhet och om vilka som syns och hörs i medierna har ökat radikalt de senaste åren. Vi ska fortsätta på den vägen. Vi ska också få människor med annan etnisk bakgrund att intressera sig för GP.

Att lyckas på de här områdena blir en konkurrensfördel. GP ska bli bäst i svensk press på att skildra män och kvinnor ur ett jämställt perspektiv. Vi ska också bli bäst på att ge läsarna en korrekt spegel av mångfalden i Göteborg och Sverige och vara den tidning som ökar läsningen mest bland invandrargrupper.

Mål och handlingsplan

GP – en tidning för alla

GP ska ha en jämn könsfördelning

- **bland läsarna** * varje år undersöka läsningen ur genusperspektiv (ansv: rl) * varje halvår, i samband med inriktningssamtalen, ta fram idélistor över artiklar som kan locka det underrepresenterade könet bland läsarna på respektive avdelning (ansv: ac)

- **bland interna och externa skribenter** * aktivt söka skribenter av det underrepresenterade könet på avdelningen vid rekrytering av vikarier, tillsvidareanställda och frilansare (ansv: rl och ac) * aktivt söka jämn könsfördelningen bland stringrar och krönikörer (ansv: rl och ac) * alltid ha flerkönade arbetsgrupper vid projekt, stora nyhetshändelser m m (ansv: rl och ac)

- **bland fotografer** * aktivt söka fotografer av det underrepresenterade könet vid rekrytering av vikarier, tillsvidareanställda och frilansare (ansv: rl och ac)

- **i text och bild.** * mäta antal kvinnor och män i text och bild varje dag. (ansv: rl och ac)

GP ska ha en mångfaldsbredd

- **bland läsarna** * varje halvår, i samband med inriktningssamtalen, ta fram idélistor på respektive avdelning över artiklar som kan locka invandrargrupper i Göteborg. Avdelningarna kan själva eller tillsammans med andra avdelningar bilda läsarpanel för att få tips och idéer. (ansv: ac)

- **bland interna och externa skribenter** * aktivt söka skribenter med annan etnisk bakgrund än svenk vid rekrytering av vikarier, tillsvidareanställda och frilansare till avdelningen. (ansv: rl och ac) * aktivt öka mångfalden bland stringrar och krönikörer (ansv: rl och ac)

- **bland fotografer** * aktivt söka fotografer med annan etnisk bakgrund vid rekrytering av vikarier, tillsvidareanställda och frilansare (ansv: rl och ac)

- **i text och bild.** * mäta mångfalden i text och bild varje dag. (ansv: rl och ac)

Öka medvetenheten och attityder hos läsarna * varje halvår upprätta idélista, i samband med inriktningssamtalen, över journalistiska jobb med mångfalds- och genusperspektiv, t ex könsrepresentation, mångfaldsrepresentation, diskriminering m m. (ansv: ac).

13 BILAGA 2: Aftonbladets jämställdhetspolicy

Jämställdhetspolicy

På Aftonbladet är vår grundsyn att alla människor har lika värde. Att vara en jämställd arbetsplats, som tillvaratar alla medarbetares kompetens, oavsett kön, stärker vår konkurrenskraft.

Alla människor har samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter – oavsett kön. Vi arbetar aktivt för jämställdhet och med vår jämställdhetsplan.

Jämställdhetslagen säger så här:

”Arbetsgivaren ska genomföra sådana åtgärder som med hänsyn till arbetsgivarens resurser och omständigheter i övrigt kan krävas för att arbetsförhållandena ska lämpa sig för både kvinnor och män.”

(§ 4, Jämställdhetslagen)

Mål

Aftonbladet ska i allt vara ett jämställt företag

Samtliga medarbetares unika kompetens ska tillvaratas – oavsett kön. På Aftonbladet ska alla män och kvinnor ha samma möjlighet till kompetensutveckling i sitt yrke.

Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare. Vår förmåga att ta tillvara alla medarbetares unika kompetens oavsett kön hjälper oss att nå dessa mål.

Arbetsplatser där människor trivs har lägre sjukfrånvaro och högre produktivitet. Vi ska därför måna om varandra och visa hänsyn och nyfikenhet för våra olikheter. Vårt arbetsklimat ska präglas av tolerans och öppenhet.

Ingen anställd, kund eller annan part som kommer i kontakt med företaget ska diskrimineras på grund av kön.

All diskriminering och sexuella trakasserier motarbetas

All diskriminering ska aktivt motarbetas.

Anställningsvillkor och arbetsvillkor ska vara likvärdiga för alla medarbetare oavsett kön.

Utbildning, kompetensutveckling och karriärutveckling ska följa samma riktlinjer för alla anställda.

Företaget ska vart tredje år genomföra lönekartläggningar samt analysera karriärvägarna inom organisationen för att säkerställa att ingen anställd diskrimineras på grund av kön vad gäller lön och utvecklingsmöjligheter.

Företaget är beroende av initiativ, idéer och engagemang från medarbetarna. Arbetsgrupper med jämn könsfördelning ger en större mångfald av erfarenheter och är därför av stort värde för företaget.

På Aftonbladet råder nolltolerans för sexuella trakasserier. Aftonbladet ska förebygga och förhindra sexuella trakasserier. Vid misstanke om sexuella trakasserier startar företaget omedelbart en utredning. Om trakasserier förekommer och inte upphör, kan arbetsrättsliga åtgärder bli nödvändiga. Mer information finns i Aftonbladets ”Policy och riktlinjer för sexuella trakasserier”.

Vi strävar efter jämn könsfördelning

Aftonbladet ska på alla nivåer sträva efter en jämn könsfördelning i enlighet med jämställdhetslagens direktiv, det vill säga 40/60-principen (att det underrepresenterade könet utgör minst 40 procent).

Föräldraskap och karriär

På Aftonbladet ska alla anställda ha goda möjligheter att förena föräldraskap och karriär.

Arbetsmiljö för alla

Aftonbladet ska verka aktivt för att såväl fysisk som psykosocial arbetsmiljö lämpar sig för alla medarbetare. Aftonbladet ska genomföra åtgärder som gör att både män och kvinnor upplever arbetsmiljön på Aftonbladet som positiv.

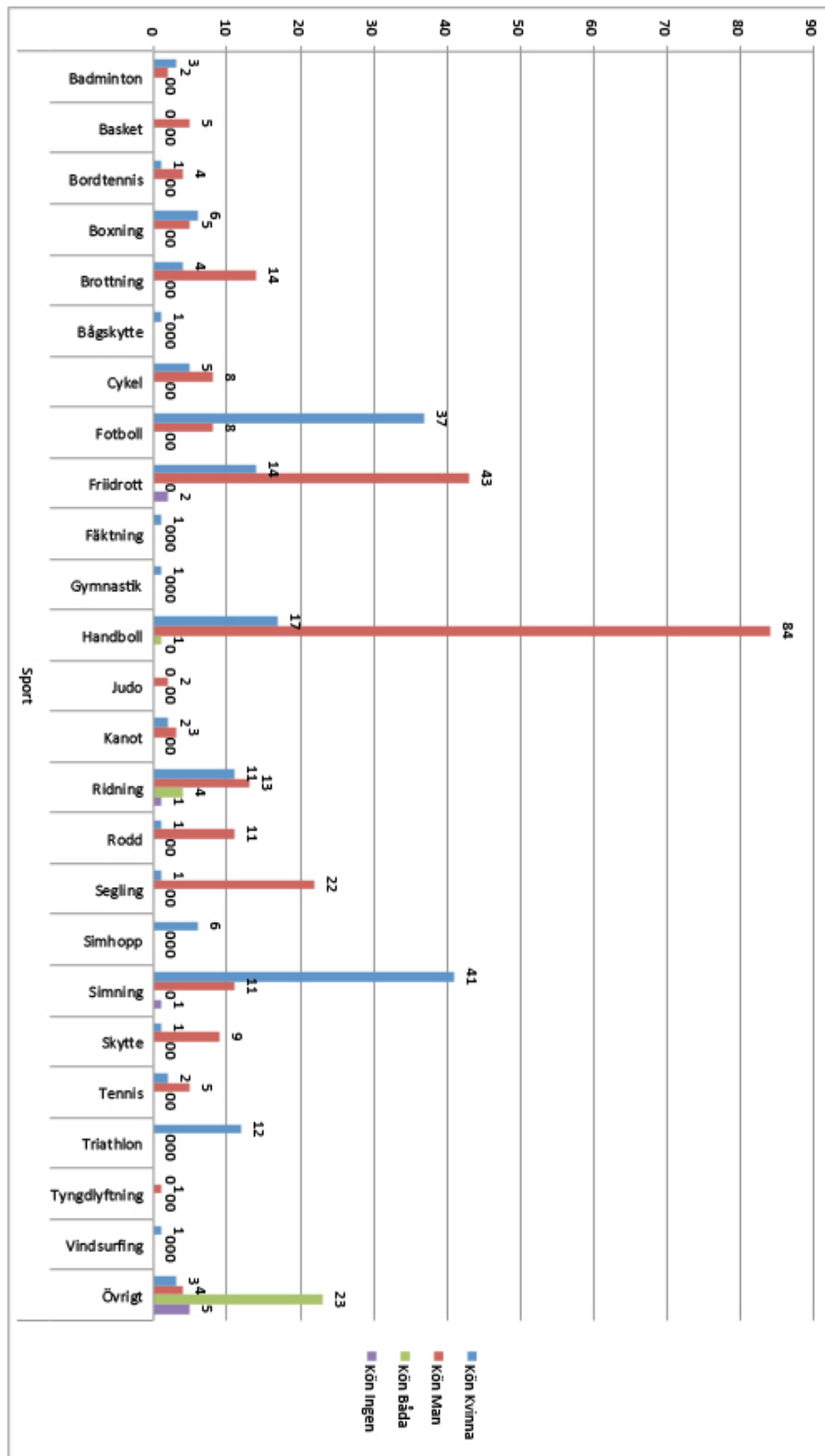
Ansvar

Ansvaret för jämställdhet vilar i första hand på chefer på alla nivåer. Cheferna ansvarar för att alla medarbetare känner till företagets värderingar och syn på jämställdhet.

Alla medarbetare är ansvariga för att agera om de misstänker diskriminering eller sexuella trakasserier mot andra anställda. Anställda har skyldighet att skaffa sig kunskap om jämställdhet, att ta egna initiativ och att följa organisationens värderingar vad gäller jämställdhet.

Ett gott samarbete mellan alla anställda utgör grunden för en god arbetsgemenskap och bra arbetsmiljö.

14 BILAGA 3: Vilka sporter fick mest utrymme?

15 BILAGA 4: Analyserade artiklar

15.1 Aftonbladet

”Simma med en död arm”, om Therese Alshammar, 27 juli

”Bli fyra är det absolut värsta som kan hända”, om Sarah Sjöström, 30 juli

Flytten räddade karriären, om Sara Algotsson Ostholt, 1 augusti

”Jag brinner för det igen”, om Hedvig Lindahl och damlaget i fotboll, 3 augusti

”Nu ska jag vinna allt”, om Lisa Nordén, 5 augusti

Medaljmatch mot 17-åring, om Anna Laurell och Claressa Shields, 6 augusti

”En dröm att träna Sverige”, om Pia Sundhage, 10 augusti

Hans nya jobb: tränare i Kina, om Jörgen Persson, 30 juli

Guldjakt – i sista loppet, om Lassi Karonen, 2 augusti

Dahlby visade att han är bäst när det gäller, om Håkan Dahlby, 3 augusti

Grymma slutet, om Michel Tornéus, 5 augusti

”Pappa fanns alltid med, han var alltid nära”, om Fredrik Lööf, 6 augusti

Kärleks-bronset, om Jimmy Lidberg, 8 augusti

En vansinnig räddning av Andersson, om Mattias Andersson och herrlaget i handboll, 11 augusti

15.2 GP

Får ingen ro utan OS-medalj, om Frida Svensson, 28 juli

Linnéa missade lägena, om damlaget i handboll, 29 juli

Sjöström förkrossad, om Sarah Sjöström, 30 juli

Sara hade guld i sin hand, om Sara Algotsson Ostholt, 1 augusti

OS-silver – så in i Nordén bra, om Lisa Nordén, 5 augusti

Hemma bäst för Ebba, om Ebba Jungmark, 8 augusti

Emma åtta i finalen, om Emma Green Tregaro, 12 augusti

Sjunde raka för Persson, om Jörgen Persson, 27 juli

Udda träning ska ge framgång, om Salomo N'Tuве, 29 juli

Först petad – nu etta, om Mattias Andersson och herrlaget i handboll, 30 juli

Det börjar lukta medalj, om Lassi Karonen, 2 augusti

Obeskrivlig silverglädje, om Håkan Dahlby, 3 augusti

En ynka centimeter från brons, om Michel Tornéus, 5 augusti

Bronset guld värt, om Jimmy Lidström, 8 augusti